

REFERAT Miljø- og Erhvervsudvalget d. 03-03-2026

Mødedato Tirsdag d. 03. marts 2026 kl. 14:30

Mødested Mødelokale 2, Snorrebakken 66, Rønne

Mødedeltagere Anne Thomas, Jørn Westh, Gitte Wittorff, Sebastian Bloch
Jensen, Helle Munk Ravnborg

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Præsentation af BAT i Center for Trafik, Ejendomme og Drift.....	5
Beslutning om tilslutning til RejsekortApp.....	6
Orientering om råstofindvinding, samt råstofplan 2028.....	13
Introduktion til miljøvurdering.....	15
Introduktion til naturbeskyttelse, fredninger og fortidsminder.....	17
Igangsætning af lokalplan for almene boliger på Paradisvej i Rønne.....	20
Orientering om planarbejdet med midlertidige arbejderboliger ved Aakirkeby.....	26
Introduktion til Bornholms Erhvervsfremmesystem.....	28
Kommunens arbejde med Energiø Bornholm.....	34
Slutevaluering af Makers Island Bornholm II projekt.....	38
Nyt gebyr for godkendelser og miljøtilsyn på virksomheder.....	40
Input til oplæg om sammenhæng mellem initiativer, opgaver og eksisterende rammer.....	42
Udpegning af medlemmer til bestyrelser for Erhvervshus Hovedstaden filial og for Business Center Bornholms Arbejdsmarkedsråd.....	44
Proces vedrørende fremtidens tilflytterindsats på Bornholm.....	47
Emner til dialogmøder 2026.....	50
Kommende møder i Miljø- og Erhvervsudvalget.....	54
Gensidig orientering.....	56
Sager til høring.....	57
Lukket: Lukket punkt: Erstatningssag - Strandvejen 74 Allinge.....	58
Lukket: Lukket punkt: Orientering om udbud af borttransport.....	59
	60

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Fraværende

Bemærkninger

Brian Kofoed deltager under behandling af punkterne 5, 6, 7 og 8.

Deltagere fra administrationen

Lisbeth Røgind, Teknisk direktør

Sine Sunesen, Kommunaldirektør

Louise Lyng Bojesen, Beredskabs- og Miljøchef, forlod mødet kl. 19.50 (punkt 14)

Bjarne Sjelle Freund-Poulsen, Driftschef, forlod mødet efter punkt 2.

Kristian Pihl, Stabsleder Udvikling

Allan Westh, Arbejdsmarkeds- og Digitaliseringschef kom til mødet kl. 17.00 (punkt 20)

Elise Ipsen, udvalgssekretær

Jacob Sten Jensen deltager under behandling af punkt 2 og 3.

Rikke Jørgensen og deltager under behandling af punkt 4.

Mette Sonne deltager under behandling af punkt 5.

Tina Wester Dam deltager under behandling af punkt 4 og 5.

Katrine Høst og Ilsebil Hansen deltager under behandling af punkt 6.

Linda Matzen deltager under behandling af punkterne 4, 5 og 6.

Annsophie Gundlach, Dennis D. Hjortshøj og Anka N. Sonne deltager under behandling af punkt 8.

Mads Plesner Larsen deltager under behandling af punkt 9.

Maja Kofoed og Frederik P. Larsen deltager under behandling af punkt 10.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Punkt 3 udsættes til yderligere sagsbehandling.

Punkt 2: Præsentation af BAT i Center for Trafik, Ejendomme og Drift

26/2154

Sagsgang

Miljø og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Formålet med sagen er, at give udvalget et overordnet indblik i Center for Trafik, Ejendomme og drifts ene afdeling, BAT's hovedopgaver og aktuelle fokusområder som led i onboarding af det nye udvalg.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- sagen til orientering

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Som en del af onboardingforløbet for det nye udvalg præsenterer administrationen de afdelinger, der refererer til udvalget.

På dette møde gives en introduktion til **BAT**, herunder:

- En kort afdelingsprofil
- En overordnet gennemgang af afdelingens kerneopgaver
- Aktuelle drifts- og udviklingsopgaver

Præsentationen foretages af Trafikchefen og uddybes mundtligt på mødet. Efter udvalgsmødet lægges præsentationen på Kommunalbestyrelsens side på Dragenettet.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Punkt 3: Beslutning om tilslutning til RejsekortApp

23/5268

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget indstiller

Økonomiudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen har tidligere besluttet, at BAT skulle arbejde videre med at blive tilsluttet rejsekortløsningerne. Løsningerne dækker rejsekort-app samt basiskort og chaufførsalgsløsning. Det er tilslutning til rejsekort-app og tilhørende løsninger, der nu fremlægges til beslutning i denne sag.

- rejsekort-app er grundpillen i den nye løsning – og den der hovedsageligt skal overtage fra det fysiske rejsekort, der har været anvendt i det øvrige land. BAT har herved på ny muligheden for at koble sig på den landsdækkende løsning.
- Basiskort er til de, der ikke ønsker eller ikke kan være digitale.
- Chaufførsalgsløsning er en kontantsalgsløsning i bussen og imødekommer lovkravet om mulighed for kontantkøb af billetter.

Det er tillige tidligere besluttet, at den nye zone- og takststruktur med én zone – én pris skal gælde fra januar 2027 (jf. bilag). For at opnå synergi i processen, herunder for blandt andet kunne sænke udviklingsomkostningerne samt at lave én samlet ændring i billetsystemet overfor kunderne, foreslås det at overgang til rejsekort-app sker samtidig med overgang til den nye takst- og zonestructur.

Alternativt kan BAT fortsætte med de nuværende løsninger – rejsebillet-app og webshop – sammen med den nye chaufførsalgsløsning, hvorfor dette også er beskrevet som en mulighed i sagen.

Indstilling

Direktionen indstiller indstillingens punkt a eller b ud af alternativerne a-d.

- BAT tilslutter sig den landsdækkende løsning med rejsekort-app, basiskort og chaufførsalgsløsning i den offentlige bustransport på Bornholm, og at bevilling 57 kollektiv trafik tilføres en tillægsbevilling finansieret af kassen på 3.900.000 mio. kr. til implementeringen af rejsekort-app mv. fordelt med 2.400.000 kr. i 2026 og 1.500.000 kr. i 2027
- BAT tilslutter sig den landsdækkende løsning med rejsekort-app, basiskort og chaufførsalgsløsning i den offentlige bustransport på Bornholm, og at der i forbindelse med budgetforhandlingerne for budget 2027 afsættes 3.700.000 mio. kr. til indførelse af rejsekortløsningerne
- BAT tilslutter sig ikke den landsdækkende løsning rejsekort-app og basiskort, men forsætter med Rejsebillet-app samt tilslutter sig chaufførsalgsløsning, og at bevilling 57 kollektiv trafik tilføres en tillægsbevilling finansieret af kassen på 640.000 kr. i 2026 til implementeringen pr. januar 2027
- BAT tilslutter sig ikke den landsdækkende løsning rejsekort-app og basiskort, men forsætter med Rejsebillet-app samt tilslutter sig chaufførsalgsløsning, og at der i forbindelse med budgetforhandlingerne for budget 2027 afsættes 440.000 kr. til indførelse af chaufførsalgsløsningen til implementering efter april 2027.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Udsat til yderligere sagsbehandlign.

Sagsfremstilling

Status og baggrund

BAT har tidligere tilsluttet sig den landsdækkende rejsebillet-app til brug for køb af ungdomskort, enkeltbilletter og periodekort, herunder også 1-, 4- og 7 dages-billetter samt ø-kort, jf. [Kommunalbestyrelsens beslutning under pkt. 6 på mødet den 21. december 2023](#). (vedlagt som bilag).

Digitaliseringen er startet med rejsebillet-app og rejseplan.

BAT har været tilsluttet rejsebillet-app siden 2024. Løbende er en større del af salget flyttet til rejsebillet-appen, fx sælges stort set alle ungdomskort i dag via denne løsning.

Af det samlede salg af enkeltbilletter og klippekort var det i 2024 40 %, der blev solgt via rejsebillet-app, steget til 45 % i 2025. For periodekort/økort var 28 % af salget i 2024 via rejsebillet-app og dette var steget til 36 % i 2025.

Ligeledes er BAT i dag en del af rejseplanen, så rejser på Bornholm kan fremsøges via denne (på app eller hjemmeside).

Med tilslutning til rejsekort-app øges digitaliseringen i kommunen, hvilket er i tråd med kommunalbestyrelsens beslutninger ved de seneste budgetforhandlinger (B2026 ØKU-02). Kunderne vil opleve et produkt, der er let at anvende set i forhold til andre digitale produkter. Samtidig er der sørget for de kunder, der fortsat ønsker at benytte et fysisk kort. Med tilslutning til løsningen vil BAT være sidestillet med øvrige trafikkselskaber i Danmark og kunne høste fordelene af den øgede viden i form af bedre rejsedata til brug for udvikling af BATs service og køreplaner og der er herigennem samtidig en forventning om, at der kan opnås effektiviseringer i drift og køreplan.

Der er endnu usikkerhed om tilslutningsudgifterne, som er anslået af Rejsekort & Rejseplan og der er i sagen angivet det maksimalt anslåede beløb. BAT har ikke mulighed for at afholde opstartsudgifterne inden for den nuværende ramme. Der er behov for en tillægsbevilling, hvis løsningen skal gælde fra januar 2027. Samtidig med indstilling om tilslutning indstilles der til, at der afsættes den nødvendige finansiering.

Der anbefales en tilslutning til rejsekort-produkterne med virkning fra januar 2027 samtidig med ny takst- og zonestruktur, så der opnås synergi heri og således at de nye rejsedata vil gælde for et fuldt år.

Nye produkter

Den nye app til kunderne er rejsekort-app, som allerede i dag kan anvendes de steder, der også kan rejses på det fysiske rejsekort. Det fysiske rejsekort udgår fra maj 2026 og på landsplan udrulles i 2026 løsningerne basiskort og chaufførsalgsløsning og BAT har mulighed for at tilslutte sig disse tre løsninger fra 2027. Dermed vil alle trafikkselskaber i Danmark være overgået til den samlede løsning med rejsekort-app, basiskort og chaufførsalgsløsning.

Det forventes, at langt størstedelen af kunderne på landsplan, overgår til rejsekort-app og at de fleste brugere dermed er digitale. Der er allerede mere end 2 mio. brugere af appen på landsplan.

Basiskortet er til de kunder, som ikke kan eller ønsker at være digitale og har behov for en ikke-digital løsning. Dermed kan trafikvirksomhederne stadig tilbyde et produkt til denne kundegruppe. Chaufførsalgsløsningen er til de kunder, der ønsker at betale kontant for rejsen, hvilket dermed også indfrier lovkravet om mulighed for kontantkøb.

Udover rejsebillet-app har BAT i dag også salg i eget kundecenter samt via hjemmesiden (webshop) og salg af klippekort i 18 udvalgte kortsalgsteder (dagligvareforretninger, kiosker og turistinformationer) fordelt på øen. Der er til sagen vedlagt bilag med Rejsekort & Rejseplans præsentation samt et bilag med beskrivelse af nuværende og nye mulige løsninger.

Fordele ved tilslutning til landsdækkende løsning med rejsekortapp, basiskort og chaufførsalgsløsning

Der er to større fordele ved tilslutningen til rejsekortapp.

Let at tage med bussen

Den ene er for kunderne, der let checker ind til rejsen ved turens begyndelse og checker ud igen efter endt rejse (eller automatisk checkes ud hvis denne funktion er slået til). Rejsekort-app er således et brugervenligt produkt, der gør det let for kunderne at benytte den kollektive trafik.

Den store fordel ved at man ikke skal kende antal zoner, vil dog ikke gælde på Bornholm ved overgang til én zone – én pris, men vil sandsynligvis kunne reducere i spørgsmål fra turister om pris, hvis de blot kan checke ind via rejsekort-app.

Dertil bliver det lettere, at kommunikere til kunder fra det øvrige Danmark, idet billetkøb vil foregå på samme måde, som de kender til. Og kunder fra Bornholm vil ligeledes kunne bruge deres daglige rejsehjemmel (bortset fra periodekort) i de øvrige trafiksselskaber.

Data ved tilslutning til rejsekort-app mv.

Den anden større fordel vedrører mulighederne for data og information om rejsemønstre og antal kunder på de enkelte ruter, hvilket vil give et bedre beslutningsgrundlag for fremtidige effektiviseringer, justeringer, udvidelser mv.

Der kan i dag fås visse data fra rejser købt via rejsebillet-app, men med tilslutning til rejsekort-app vil kommunen få adgang til mere detaljeret data om, hvordan den kollektive trafik faktisk bliver brugt på Bornholm. Såsom oplysninger om, hvor passagererne stiger på og af og dermed, hvordan de bevæger sig gennem rutenettet. Disse oplysninger kan kobles med data fra rejsebillet-appen, som BAT allerede har adgang til, og dermed giver det et større samlet billede af rejsemønstret. Denne viden kan anvendes til at kvalificere planlægningen af den kollektive trafik.

Det kan eksempelvis være i forbindelse med justering af ruter, vurdering af behov for kapacitet, målretning af rabatordninger eller andre tiltag, der skal styrke brugen af den kollektive trafik. Det bliver samtidig muligt løbende at følge op på, om ændringer og initiativer har den ønskede effekt, idet udviklingen nemt kan dokumenteres over tid. Et ekstra plus er, at BAT bliver en del af et fælles samarbejde/netværk omkring data og analyse, hvor der løbende udvikles rapporter og indsigter, som kan understøtte politiske og administrative beslutninger. Det betyder, at BAT ikke står helt alene med analyseopgaven, men får adgang til fælles viden og metoder. Den samlede løsning bidrager dermed også til kommunens mål om øget digitalisering til brug for planlægningen.

Dette vil ligeledes støtte op om det vedtagne oplæg til brugerinddragelse fra december 2025 om systematisk brug af data og analyse arbejde i en løbende evaluering, alternativt ville andre løsninger skulle udvikles i et spor parallelt med den resterende trafikvirksomhed i Danmark.

Under den tidligere rådgivende bestyrelse for BAT blev det besluttet, at BAT skulle have et passagertællingssystem, men dette viste sig for dyrt at udvikle i eget regi. Her bliver det en del af den samlede og allerede udviklede løsning.

Ved tilslutningen bliver BAT en del af en større organisatorisk sammenhæng, hvilket vurderes at være en fordel. BAT vil dermed komme med i den samlede løbende produktudvikling gennem samarbejdet i TID (Trafiksselskaberne i Danmark) og dermed får BAT også fordel af de muligheder, der ligger i den løbende udvikling, der sker for rejsekortapp, basiskort mv. Blandt andet forventes det, at det vil blive muligt at betale med kreditkort via standerne til basiskortet, således at der kan rejses med bussen mod direkte betaling med kreditkort.

Samlet set giver tilslutning til rejsekort-app et bedre og mere solidt beslutningsgrundlag for ruteplanlægning og forretningsstrategier, så den kollektive trafik på Bornholm kan planlægges og udvikles på baggrund af dokumenteret brug frem for stikprøver og antagelser.

Effektiviseringsgevinster

Der vil fortsat skulle udstedes billetter i busserne og ved salg og optankning af basiskort vil salgsstederne skulle honoreres (efter landsfastsatte afregningssatser). Hvor stor en effektivisering, der opnås ved de nye løsninger er svært at sige og afhænger blandt andet af hvor mange kunder, der overgår til digitale selvbetjente løsninger. I dag er der allerede en stor del af kunderne, der er selvbetjente via webshoppen.

Alternativ dataunderstøttelse

På mødet i BATs rådgivende bestyrelse den 28. juni 2023 blev der til punktet om BATs Strategi- og udviklingsplan ført nedenstående til referat:

Beslutning:

- Overgang til et nyt fremtidig digitalt betalingssystem har høj prioritet.
- Indhentning af valide data i form af passagertællinger og brugerundersøgelser, som kan danne bedre beslutningsgrundlag for den rådgivende bestyrelse og videre politiske behandling, har ligeledes høj prioritet.

BAT har derefter arbejdet med et passagertællingssystem, som desværre viste sig dyrere end først forventet at udvikle og derfor blev det stoppet. Vælges der indstillingens punkt c eller d, vil BAT fortsat skulle finde en anden måde at opnå valide data til brug for kommende beslutninger. Udgiften hertil kendes ikke, men fx var det forventet at det simple passagertællingssystem alene ville koste omtrent 600.000 kr. (Der ville med systemet kunne tælles hvor mange passagerer, der stiger på og af i løbet af ruten, men ikke længden af den enkeltes rejse, eller viden om skift mellem ruter, returrejser mv.)

Tidsplan

Ved godkendelse fra kommunalbestyrelsen skal BATs tilslutning til rejsekort-app og de øvrige produkter efterfølgende godkendes af bestyrelsen hos Rejsekort & Rejseplan A/S (RKRP). Dette forventes at kunne ske i april måned. Først herefter kan endelig tidsplan for implementeringen udarbejdes og godkendes hos RKRP og aftales med BAT. Der skal forud for tilslutningen gennemføres en analyse, som kortlægger de enkelte dele i tilslutningen. Først når analysefasen er gennemført kendes det endelige forventede ressourcetræk og dermed også den endelige tidsplan og pris for tilslutningen. Analysen forventes ikke færdig før august/september.

BAT sigter efter at rejsekort-app mv. er gældende i den offentlige bustransport på Bornholm pr. 17. januar 2027, samtidig med ændring af taksterne. Det er dog også afhængigt af ressourcerne hos RKRP og det er derfor muligt, at det først bliver senere i 2027.

Takster og produkter

Taksterne fastlægges selvstændigt og er ikke afhængige af, om der rejses på de nuværende rejsehjemler eller på rejsekort-app mv. Rejsekort-app (og basiskort) giver mulighed for at indlægge rabatter fx ved rejser uden for myldretid. Denne rabat kompenseres af staten.

Der fremlægges senere et dagsordenspunkt med forslag til priser, som følge af den besluttede en zone – en pris struktur for BATs område. I sammenhæng med dette vil der også blive foreslået en forenkling i BATs produkter, som omtalt i sag om [Ny zone- og takststruktur for BAT](#) (vedlagt som bilag) således, at der uanset om der vælges fuld tilslutning eller alene chaufførsalgsløsning sker en reduktion i sortimentet og der alene udbydes enkeltbilletter og et prisfavorabelt periodekort samt skolekort og ungdomskort.

Alternativer - Hvis der ikke tilvælges den fulde løsning med tilslutning til rejsekort-app

Hvis der ikke vælges at fortsætte med implementering af rejsekort-app og basiskort vil BAT kunne fortsætte med rejsebillet-app, chaufførsalgsløsning og kundesalg hos BAT samt via webshop. Det giver samlet en digital mulighed med billetter og kort på telefonen, køb af enkeltbilletter kontant i bussen samt køb af fysiske periodekort/skolekort i kundecenteret.

(Rejsekort-app og basiskort er én samlet løsning og kan kun tilvælges samlet).

Vælges der ikke chaufførsalgsløsningen, vil BAT selv skulle afsøge mulighederne for at finde og udvikle et salgs- og billetteringssystem til brug i busserne, således at kravet om kontantbetaling kan opretholdes.

Det anbefales som minimum at fortsætte med en tilslutning til den landsdækkende chaufførsalgsløsning til salg af enkeltbilletter i busserne ved udfasningen af klippekort pr. januar 2027.

Det vil være muligt, at tilslutte BAT til rejsekort som app samt+ basiskort samt landsdækkende løsning vedr. skolekort på et senere tidspunkt.

BATs brugeråd

På mødet den 5. februar i BATs brugerrådet udtalte Brugerrådet entydigt, at Brugerrådet vil foretrække, at der blive indført rejsekort (som app samt basiskort).

Økonomiske konsekvenser

For tilslutningen til rejsekort-app mv. vil der dels være tale om udgifter til selve tilslutningen og dertil løbende abonnementsbetaling vedr. drift og datatilgang. Der er tidligere i BATs budget afsat 0,6 mio. kr. til standere til basiskortløsningen.

Tilslutningsudgifterne består dels af indkøb af udstyr til brug for basiskort og chauffør-salgsløsning, dels udvikling og implementering af den specifikke løsning hos BAT. Mens priserne for udstyret er kendt kan timerne til udvikling og implementering først opgøres endeligt efter en analyse og dermed er der fra Rejsekort & Rejseplans side kun givet et overslag på udgiften til dette.

BAT arbejder med en økonomisk handleplan til nedbringelse af underskud fra de foregående år og kan derfor ikke inden for egen nuværende ramme finansiere tilslutningen. Ligeledes har BAT ikke mulighed for at finansiere et selvstændigt passagertællingssystem, men vil med den samlede løsning også få de nødvendige data herfra til den fremadrettede ruteplanlægning.

Nedenfor er taget udgangspunkt i en implementering samtidig med den nye takst- og zonestruktur pr. januar 2027. Der vil derved være behov for en tillægsbevilling i 2026 for at igangsætte udviklingsarbejdet. Hvis BAT venter og først tilslutter sig senere i 2027 vil finansiering kunne afsættes med budget 2027.

Økonomi i en fuld tilslutning - investering

Tilslutningen og investering i udstyr vil ved en fuld tilslutning løbe op i 3,0 – 4,5 mio. kr.

Der vil dermed skulle afsættes op til 3,9 mio. kr. hertil ud over det afsatte til standerne.

De løbende årlige abonnements-betalinger ved den fulde løsning øges med ca. 0,3 mio. kr. i 2027, men forventes at falde med ca. 0,1 mio. kr. igen fra 2028.

Økonomiske konsekvenser ved en fuld tilslutning:

	2026	2027	I alt
Bevilling 57, udgifter	2.400.000	1.500.000	3.900.000
Kassen, finansiering	-2.400.000	-1.500.000	-3.900.000

Den samlede løsning vil ved en senere implementering – efter april 2027 – være ca. 400.000 kr. billigere, i det BAT vil skulle betale en mindre del af udviklingsudgifterne til chaufførsalgsløsningen, som trafikelskaberne deles om (forholdsmæssigt). Der vil dog være en ulempe i ikke at starte op pr. januar 2027, hvor de nuværende klippekort udfases og de nye takster med én takst – én zone indføres. Der ville skulle findes endnu en midlertidig løsning på kontantsalget frem til de nye løsninger tages i brug.

Besparselsen vil derfor ikke være 400.000 kr., men anslået 100.000-200.000 kr. lavere – alt afhængig af udgifterne til en midlertidig løsning.

Økonomi i tilslutning til chaufførsalgsløsningen - investering

Udstyr til chaufførsalgsløsningen alene løber op i ca. 0,8 mio. kr., og dermed er løsningen 0,2 mio. kr. dyrere i udstyr end det nuværende afsatte budget (til standere til basiskort).

Tilslutningsudgifterne er endnu ikke beregnet, men forventes væsentligt lavere end ved den fulde tilslutning – anslået til op til 0,5 mio. kr. Det vil sige i alt op til 0,64 mio. kr. ud over det afsatte.

Økonomiske konsekvenser ved tilslutning til chaufførsalgsløsningen alene:

2026

Bevilling 57, udgifter 640.000

Kassen, finansiering -640.000

Chaufførsalgsløsningen vil ved en senere implementering, som nævnt ovenfor – efter april 2027 – være ca. 400.000 kr. billigere i det BAT vil skulle betale en mindre del af udviklingsudgifterne, som trafikelskaberne deles om (forholdsmæssigt).

Besparelsen vil dog ikke være 400.000 kr., men anslået 100.000-200.000 kr. lavere – alt afhængig af udgifterne til en midlertidig løsning.

Med denne løsning udestår også udgifter til at få et datagrundlag for kommende ruteplanlægninger mv.

Løbende driftsudgifter

BAT betaler i dag faste abonnementsudgifter til RKRK for tilslutningen til rejseplan samt til rejsebillet-app. Dertil betales et beløb for rejsebillet-app ud fra antal køb herpå.

	2026 (nuværende udgifter)	2027	2028
Rejseplan	130.000	130.000	130.000
Rejsebillet-app	265.000	270.000	210.000
Transaktionsudgifter, rejsebillet-app ¹	70.000	70.000	70.000
Rejsekort-app og basiskort		260.000	200.000
Chaufførsalgsløsning		75.000	75.000
I alt	465.000	805.000	685.000

1) Ud fra nuværende rejsemønstre

Der betales i dag provision til kortsalgsteder for salg af klippekort. Ligeledes vil der fremover skulle betales provision til de steder, der har betjening i forhold til det anonyme basiskort.

Besparelser og samlet indstilling

Når klippekortløsningen ophører, vil der være en besparelse herfra på 0,17 mio. kr. til tryk og levering af klippekort. Det er tidligere forudsat, at også besparelse på reparation af klippekortmaskinerne i busserne ville bidrage til at dække de øgede abonnementsudgifter. Der er derfor ikke indstillet yderligere vedrørende driftsudgifterne, som således afholdes indenfor den nuværende ramme.

Bilag

Punkt_RejseBillet App - fase 1

Ny_zone-_og_takststruktur_for_BAT_inkl. bilag

Bilag oversigt over billettyper og købsmuligheder

Præsentation af nye løsninger fra RKRK (udtræk af den fulde præsentation)

Udfasning af kontantsalg af enkeltbilletter i BATs busser - akut behov

Bilag oversigt over økonomi i rejsekortapp

Punkt 4: Orientering om råstofindvinding, samt råstofplan 2028

26/293

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Udvalget orienteres om Bornholms Regionskommunes arbejde på det regionale råstofområde. Orienteringen gives ved et mundtligt oplæg på udvalgsmødet den 3. marts 2026, som dels introducerer de lovgivningsmæssige rammer, råstofindvindingen på øen, vores nuværende råstofplan og det fremtidige arbejde med råstofplan 2028.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune varetager regionsrådets opgaver på råstofområdet, jf. råstoflovens § 42, og indberetter råstofkvaliteter til GEUS og Miljøministeriet, jf. § 28 i samme lov. Bornholms Regionskommune udarbejder ligeledes en 12-årig plan for indvinding og forsyning, jf. råstoflovens § 5a.

Det mundtlige oplæg på udvalgsmødet vil give en overordnet introduktion til råstofområdet, herunder sagsbehandlingen af nye tilladelser, tilsyn, tilladelser efter jordforureningslovens § 52, råstofindvindingen på øen, den nuværende råstofplans udlægninger, samt arbejdet med den kommende råstofplan 2028.

Frem mod maj 2028 vil vi i samarbejde med Region Hovedstadens planteam udarbejde Råstofplan 2028 – 2040. Råstofplaner udarbejdes så de kan dække regionens råstofbehov for en 12-årig periode. Denne kan revideres hvert 4. år.

Status

I Råstofplan 2016 er der udpeget 23 graveområder og 29 interesseområder. Der indvindes hovedsageligt granit med 220.000 m³ årligt mod 23.000 m³ grus, sand og sten.

I vurderingen af behovet for revidering af den gældende Råstofplan 2016 og udarbejdelsen af en ny Råstofplan 2028 beskrives en række forhold, der skal inddrages i overvejelserne om behovet for en ny råstofplan. Det drejer sig f.eks. om udlæg af nye grave- og interesseområder, hvor der både kan være behov for løbende erstatning af indvundne ressourcer, justering af allerede udlagte graveområder samt erstatning af interesseområder, der ændrer status på baggrund af kortlægning. Der er ligeledes forhold der skal overvejes omkring revidering af de eksisterende retningslinjer i Råstofplan 2016.

Vores nuværende plan er fra 2016 og er ikke blevet revideret i den mellemliggende periode. I 2028 planen vil vi lægge en stor del af vores nuværende interesseområder om til graveområder. Derudover vil vi hente forslag fra øens råstofindvindere til nye områder – dette kræver prøvegravninger, samt bevis for mængder og kvalitet.

Figur 1 – procesplan for råstofplan 2028

Økonomiske konsekvenser

På nuværende tidspunkt forventer administrationen, at samarbejdet med Region Hovedstaden gør, at kommunen ikke skal bruge penge på konsulenter. Der kan komme udgifter til egne undersøgelser men behovet er ikke klarlagt endnu.

Punkt 5: Introduktion til miljøvurdering

26/2883

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalget introduceres til miljøvurdering, som er en central del i sagsbehandlingen af både planer og projekter. Udvalget gøres bekendt med formål, omfang og hvad det er for et materiale, der vil komme til politisk behandling i udvalget i løbet af de næste fire år.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Miljøvurderingsloven har til formål at sørge for, at hensyn til miljøet bliver tænkt med på det tidligst mulige tidspunkt i en bred række af sammenhænge. Den har samtidig til formål at sikre, at sagsbehandlingen foregår med åbenhed og inddragelse af offentligheden.

Der er to typer af sagsbehandling indenfor miljøvurderingsområdet: Miljøvurdering og screening for miljøvurderingspligt.

Miljøvurdering

Miljøvurdering, der belyser væsentlige påvirkninger på miljøet ved at der gennemføres en plan eller et projekt. Ved en miljøvurdering beskrives de væsentlige påvirkninger på miljøet i en miljørapport. En miljøvurdering tager estimeret 15-18 måneder.

Miljø- og Erhvervsudvalget får de sager til behandling, hvor der er miljøvurderingspligt. Den endelige beslutning i miljøvurderingssager ligger i Kommunalbestyrelsen.

Screening for miljøvurderingspligt

Screeningen for miljøvurderingspligt handler om at vurdere, om der er risiko for væsentlig påvirkning på miljøet ved gennemførelse af en plan eller et projekt. Hvis der ikke er risiko for væsentlig påvirkning, afsluttes sagen og ellers gennemføres en miljøvurdering. En screening for miljøvurderingspligt tager estimeret 3-4 måneder.

Administrationen er bemyndiget til selv at gennemføre screeninger for miljøvurderingspligt.

Bredden i miljøvurdering

Miljøvurderingsloven er den danske implementering af to direktiver fra EU om miljøvurdering af planer og programmer og om miljøvurdering af konkrete projekter.

Der er en meget bred tilgang til fortolkningen af miljøvurderingsloven. Det gælder blandt andet i forhold til hvilke emner, der ligger i ordet miljø. Det spænder fra for eksempel naturtilstand, vandkvalitet og jordforurening til landskaber,

kulturhistorie og friluftsliv. Det kræver et bredt fagligt spænd at komme hele vejen rundt i en vurdering af påvirkninger på miljøet.

Det gælder også i forhold til hvilke planer eller projekter, der er omfattet af miljøvurderingsloven.

Planer spænder for eksempel fra store planer som kommuneplaner og sektorplaner til mindre planer som lokalplaner, forskrifter for bestemte miljøemner samt ændringer til planer.

De typer projekter, der er omfattet af miljøvurderingsloven, er opført på miljøvurderingslovens bilag 1 og 2. Projektkategorierne er dog brede og skal også fortolkes bredt. Staten har i den danske implementering valgt ikke at indsætte bagatelgrænser for projekttyper, hvorfor mange forskellige - også mindre projekter – er omfattet af miljøvurderingsloven.

Der er på samme måde også mange kilder til fortolkning af miljøvurderingsloven. Det gælder – udover vejledningen til miljøvurderingsloven - afgørelser i Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet, afgørelser fra danske domstole og afgørelser fra EU-Domstolen.

Siden miljøvurdering blev samlet i én lov i form af miljøvurderingsloven i 2017 er der sket en stor udvikling i kravene til miljøvurderingsområdet og opgaven er som konsekvens vokset.

Administrationen vil fortælle mere om miljøvurderingsloven og dens administration, fortolkning og praksis.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Punkt 6: Introduktion til naturbeskyttelse, fredninger og fortidsminder

26/3256

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalget introduceres til kommunens myndighedsområder inden for naturbeskyttelse, fredninger og fortidsminder.

Indstilling

Direktøren indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Der er flere lovgivninger og flere forskellige emner under hver lovgivning, som kommunen er myndighed for. Herunder gennemgås de forskellige emner og for hver af dem kommunens rolle som myndighed.

Beskyttede naturarealer i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3

Alle moser, enge, overdrev, heder og strandenge, der i sig selv eller i sammenhæng er større end 2.500 m², samt alle søer over 100 m² er beskyttede af naturbeskyttelseslovens § 3. Endvidere er alle de større vandløb beskyttede.

Der må som udgangspunkt ikke foretages ændringer i tilstanden af beskyttede naturtyper. Tilstandsændringer, som ikke er tilladte, er f.eks. opfyldning, planering, opdyrkning, omlægning, tilplantning, gødskning, sprøjtning, dræning og etablering af anlæg, veje mm.

Sædvanlig drift og pleje, der har til formål at opretholde den eksisterende naturtilstand, kan fortsætte.

Kommunen er myndighed på området. Kommunen kan i særlige tilfælde meddele dispensation. Det kan f.eks. være, hvis der er tale om et indgreb, som bidrager til at forbedre naturtilstanden i området eller har til formål at styrke rekreative interesser, eller hvis der er tale om væsentlige samfundsmæssige interesser.

Kommunen er endvidere tilsynsmyndighed og har ansvaret for at vedligeholde den vejledende registrering af de beskyttede naturarealer på kort.

Natura 2000-områder

Natura 2000-områder er områder som i henhold til EUs habitatdirektiv er udpeget for at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter. Der er på Bornholm seks Natura 2000-områder, herunder både habitatområder og fuglebeskyttelsesområder.

Myndighederne er underlagt særlige krav og betingelser, når de skal træffe afgørelse eller vedtage planer, der kan påvirke Natura 2000-områder. Når kommunen behandler sager efter anden lovgivning, skal der derfor samtidig foretages en vurdering af, om det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Kommunerne er endvidere bl.a. ansvarlige for at udarbejde kommunale handleplaner for Natura 2000-områderne og følge op på disse.

Bilag IV-arter (strengt beskyttede arter)

Bilag IV-arter er arter, som i henhold til EU's habitatdirektiv er strengt beskyttede. På Bornholm er der tale om arter af padder, vandkalve og guldsmede, samt markfirben og alle forekommende arter af flagermus.

Myndighederne er underlagt særlige krav og betingelser, når de skal træffe afgørelse eller vedtage planer, der kan påvirke Bilag IV-arter. Når kommunen behandler sager efter anden lovgivning, skal der derfor samtidig foretages en vurdering af, om det ansøgte kan påvirke levesteder for Bilag IV-arter.

Beskyttede sten- og jorddiger

Sten- og jorddiger er beskyttede af museumsloven. Der må som udgangspunkt ikke foretages ændringer i tilstanden af digerne.

Myndighedskompetencen på området er delt mellem kommunerne og Slots- og Kulturstyrelsen. Kommunerne er dispensationsmyndighed og kan i særlige tilfælde meddele dispensation fra digebeskyttelsen, f.eks. til gennembrud. Slots- og Kulturstyrelsen er tilsynsmyndighed og skal påse, at ulovlige forhold på beskyttede diger bringes i orden. Endvidere er det Slots- og Kulturstyrelsen, som har ansvaret for at opdatere den vejledende digeregistrering på kort.

Fredninger

Regionskommunen har ansvar for naturpleje på fredede arealer og for tilsynet med fredninger.

På Bornholm er der tinglyst ca. 330 fredningskendelser og -deklARATIONER med et samlet areal på ca. 4.620 ha.

For alle fredningerne er der en fredningskendelse eller deklARATION vedtaget af Fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet (nu Natur- og Miljøklagenævnet).

Fredningernes formål er som regel, at det fredede areals natur skal bevares. Fredningen indeholder nærmere bestemmelser om, hvad der evt. kan / ikke kan tillades, og på hvilke vilkår.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne i en fredning, hvis det pågældende projekt ikke er i konflikt med fredningens formål.

Hvis man ønsker at opføre byggeri, anlæg, beplante, terrænregulere eller foretage andre ændringer som kræver dispensation skal en ansøgning sendes til kommunen. Kommunen vil så videresende ansøgningen til Fredningsnævnet med kommunens bemærkninger om f.eks. konsekvenser for naturen, landskabet eller de rekreative interesser.

Kommunen skal i udtalelsen også redegøre for om projektet kan tillades efter andre lovområder (eks. planloven, naturbeskyttelsesloven m.v.) samt andre relevante forhold.

Beskyttelseslinjer

For at passe på naturen og bevare betydningsfulde og markante landskabselementer og sikre arkæologiske værdier, er der i Naturbeskyttelsesloven vedtaget følgende bygge- og beskyttelseslinjer.

- 100 m omkring fortidsminder - fortidsmindebeskyttelseslinje
- 300 m fra kyster - strandbeskyttelseslinje
- 300 m fra skove - skovbyggelinje
- 150 m omkring større søer - søbyggelinje
- 300 m omkring kirker – kirkebyggelinje

Strandbeskyttelseslinjen administreres af Kystdirektoratet. De øvrige beskyttelseslinjer er kommunens myndighedsområder. Regionskommunen kan i særlige tilfælde give dispensation fra bestemmelserne.

Fortidsmindebeskyttelseslinje

Naturbeskyttelseslovens § 18, der handler om fortidsmindebeskyttelseslinje, skal sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer. Både den generelle betydning af fortidsminder i landskabet og indsynet til, og udsynet fra fortidsminderne Samtidig skal bestemmelsen beskytte de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne.

Alle synlige fortidsminder (gravhøje, jættestuer m.m.) er fredede, og har en 100 meter beskyttelseszone, hvor den nuværende tilstand ikke må ændres. Det vil sige, at der ikke må tilplantes, bygges, opstilles campingvogne eller lignende. Der må heller ikke placeres hegn, bortset fra almindelige landbrugshegn. Man må gerne fjerne vegetation men altså ikke tilplante.

Skovbyggelinje

Beskyttelseslinjen gælder for alle offentligt ejede skove, og private skove med et areal på mindst 20 ha.

Skovbyggelinjens formål er at sikre skovens værdi som landskabselement og bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyreliv.

Det betyder at der indenfor skovbyggelinjen er et forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne, master m.v.). Driftsbygninger, der er nødvendige for landbrugserhvervet, er undtaget fra forbuddet.

Søbeskyttelseslinje

For at sikre søer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for dyre- og planteliv er der en søbeskyttelseslinje på 150 m omkring søer med en vandflade på mindst tre ha.

Inden for beskyttelseslinjen er der generelt forbud mod ændringer, d.v.s. der må ikke placeres bebyggelse, foretages ændringer i terrænet, beplantningen o.l.

Kirkebyggelinje

Kirkerne i det åbne land er markante bygningsværker, som ofte er placeret smukt i landskabet. For at bevare den markante placering er der fastlagt byggelinjer - Naturbeskyttelseslovens § 19 - omkring kirkerne.

Bestemmelsen betyder at der indenfor en afstand af 300 m fra kirker i det åbne land ikke må opføres bebyggelse med en højde over 8,5 m, medmindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Punkt 7: Igangsætning af lokalplan for almene boliger på Paradisvej i Rønne

25/18057

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget indstiller

Kultur- og Lokalsamfundsudvalget orienteres

Økonomiudvalget beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen valgte i december 2024 boligorganisationen DVB Parken som samarbejdspartner og bygherre på et alment boligprojekt på arealet ved Paradisvej. DVB Parken har udarbejdet et skitseprojekt, som skal danne grundlag for en lokalplan.

Økonomiudvalget skal godkende at planlægningen igangsættes.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Lokalplanen for almene boliger på Paradisvej igangsættes med afsæt i pkt. A-E, jf. sagsfremstillingen.

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering i Kultur- og Lokalsamfundsudvalget.

Beslutning Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 02-03-2026

Orientering givet.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Anbefalet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Arealet ved Paradisvej blev i 2022 af kommunalbestyrelsen bestemt til boligformål. Dette blev muliggjort efter, at støjkonsekvenszonen fra helikopterlandingspladsen ved hospitalet blev reduceret. I 2024 besluttede kommunalbestyrelsen at reservere området til almene familieboliger, og DVB Parken blev samme år valgt som bygherre.

I samarbejde med DVB Parken og rådgiver H+ Arkitekter er der udarbejdet et skitseprojekt for området, som bygger på bæredygtighed, understøtter fællesskab og tilgodeser forskellige boligbehov.

Med projektet arbejdes der for visionen om at nå 42.000 bornholmere i 2028 gennem udvikling af nye, attraktive boliger.

Projektområdet i Rønne Syd, med 700 meter til stranden.

Området, som i dag er græsbevokset, er nabo til plejehjem og hospitalet

Projektafgrænsning. Området omkranses af et større LAR-bassin mod syd og øst, som bliver en del af lokalplanen.

Eksisterende planforhold

Området er beliggende i byzone, og er med lokalplan nr. 74 – for et område ved Bornholms Centralsygehus bestemt til offentlige formål. En del af denne lokalplan erstattes med den nye lokalplan.

Kommuneplantillæg

Som forudsætning for lokalplanen skal der udarbejdes et kommuneplantillæg. Der har været indkaldt idéer og forslag, og det er besluttet at igangsætte et kommuneplantillæg for området ([Kommunalbestyrelsen den 19. december 2024](#)). Administrationen foreslog ved igangsætningen, at anvendelsen skal være tæt-lav boligbebyggelse, og at rammerne fastsættes til max. bebyggelsesprocent 40, max. bygningshøjde 8,5 meter og max. 2 etager.

Forslaget til kommuneplantillæg udarbejdes sideløbende med forslaget til lokalplan.

Skitseprojektets indhold

Med skitseprojektet ønsker DVB Parken at skabe et boligområde, som danner ramme om et levende fællesskab i grønne omgivelser. Fokus er på at imødekomme borgere med forskellige behov i forskellige stadier i livet. Fra seniorer og familier til enlige og pendlere, som tager de første spæde skridt på øen.

Situationsplan.

Skitseprojektet indeholder 29 boliger i forskellige størrelser, udformet som rækkehus i én og to etager med mellem 2-4 værelser. Boligerne har alle private baghaver og semiprivate indgangsarealer, og orienterer sig omkring et centralt fælles friareal, som skal sikre plads til opholdsarealer i grønne omgivelser. Et fælleshus placeres centralt i den grønne struktur, og danner rum for fælles arrangementer med et fleksibelt rum, køkken og orangeri.

Adgangsvej er fra Paradisvej, og parkeringsnormeringen sættes til 1,5 per bolig.

Området og

regnvandsbassinet set fra syd. Søen i regnvandsbassinet er §3 beskyttet.

Tidlig screening

I den tidlige screening blev der ikke fundet nogle kritiske opmærksomhedspunkter. Dog bemærkes det at:

- Søen, som er en del af regnvandsbassinet, er § 3-beskyttet, men uden bilag IV arter.
- Grundvandet står højt i området, og muligheden for nedsivning er derfor ikke optimal.
- Området består af to kloakoplande. Et nyt kloakopland skal derfor laves. Administrationen vurderer umiddelbart, at det i dette tilfælde ikke kræver et tillæg til spildevandsplanen.

Lokalplanen skal screenes for miljøvurderingspligt med henblik på at vurdere, om der er noget, som skal undersøges nærmere i en miljørapport.

Planlægningens mål og fokuspunkter

Administrationen foreslår, at lokalplanen skal muliggøre bebyggelsen, som den er præsenteret i skitseprojektet i hovedtræk. Administrationen foreslår desuden, at planlægningen tager afsæt i nedenstående punkter, at

- der på arealet ved Paradisvej planlægges for et alment boligbyggeri med op til 29 boliger, som understøtter forskellige boligbehov og har fællesskab i fokus,
- der sikres attraktive grønne friarealer til ophold og rekreation samt et fælleshus,
- der arbejdes for en lokal løsning til håndtering af regnvand, som ligeledes kan bidrage med et oplevelsesrigt, grønt boligmiljø,
- regnvandsbassinet sikres og udnyttes som en del af boligområdets karakter og rekreative oplevelsesværdi,
- bestemmelsen om 5 meters afstand fra bebyggelsen til Paradisvej fra den eksisterende lokalplan videreføres, således at Paradisvej bibeholder dets grønne og åbne udtryk.

Proces for planlægningen

Planlægningen forventes at følge nedenstående procesplan:

- 1) Forslag til kommuneplantillæg og lokalplan (herefter planforslag) udarbejdes
- 2) Planforslag screenes for eventuel pligt til udarbejdelse af miljørapport
- 3) Eventuel miljørapport udarbejdes
- 4) Planforslag og eventuel miljørapport forelægges kommunalbestyrelsen via Økonomiudvalget og Miljø- og Erhvervsudvalget, til godkendelse
- 5) Planforslag og eventuel miljørapport sendes i offentlig høring
- 6) Kommunalbestyrelsen, via Økonomi- og Klimaudvalget og Miljø- og Erhvervsudvalget, behandler indkomne høringssvar og vedtager planerne endeligt med eventuelle justeringer
- 7) Offentlig bekendtgørelse, og herved ikrafttrædelse, af lokalplan mm.

Prioritering af plansager

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede i marts 2022 en række retningslinjer for prioritering af fremtidige plansager.

Plansager som omhandler boliger med bopælspligt prioriteres i anden kategori, hvor første kategori er samfundskritiske funktioner. Da dette projekt omhandler almene boliger, og foregår i et samarbejde med DVB Parken, og at der er tale om flere boliger, er sagen højt prioriteret.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 8: Orientering om planarbejdet med midlertidige arbejderboliger ved Aakirkeby

25/23785

Sagsgang

Kultur- og Lokalsamfundsudvalget orienteres

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalg introduceres til arbejdet med lokalplanlægning for boligområde til tilrejsende arbejdere på et kommunalt areal i Aakirkeby.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- udvalget forholder sig til målsætningerne for lokalplanlægning for boligområdet for tilrejsende arbejdere i Aakirkeby og giver input til administrationens videre arbejde med emnet.

Beslutning Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 02-03-2026

Orientering givet.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Input givet og godkendt.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 27. februar 2025 med sagen ”Igangsætning af planlægning for arbejderboliger på et kommunalt areal” (bilag 1) at igangsætte arbejdet med planlægning for flytbart byggeri, herunder plads til 40-50 campingvogne, til tilrejsende arbejdere på et kommunalt areal i Aakirkeby (se afgrænsning i bilag 2). Baggrunden er, at der på Bornholm vil være markant øget byggeaktivitet, ikke mindst i forbindelse med Energiø, som begynder byggeriet af landanlægget ved Sose i 2027. Det estimeres af Energinet, at byggeriet vil medføre op til 300 tilrejsende arbejdere ved spidsbelastning, og at der herudover kan forventes boligbehov fra entreprenører i andre faser af Energiøprojektet – eksempelvis ved rejsning af vindmøller.

Med det formål ikke at optage øens turistfaciliteter, såsom campingpladser, hoteller mm., planlægges der for et dedikeret areal til flytbare boliger til de tilrejsende arbejdere.

Drøftelser med Energinet

Administrationen har i samarbejde med Energinet, som har ansvaret for etablering af Energiø Bornholm, drøftet mulige løsninger. Energinet har udleveret flere mulige scenarier for etablering af et boligområde med flytbare boliger.

Målsætninger for lokalplanen

Planarbejdet udføres med en overordnet målsætning om, at projektet bidrager positivt til lokalområdet, og at beboerne i de midlertidige arbejderboliger bor under gode forhold og føler sig velkomne i Aakirkeby. Administrationen har udarbejdet

et notat med detaljerede målsætninger for boligbyggeriet (bilag 3).

Økonomiske konsekvenser

Ingen. Kommunen vil ifm. udlejning af arealet forelægge sag til politisk beslutning.

Bilag

Bilag 3_Bullets med forslag til styringssignal_17.02.2026

Bilag 1_Igangsætning af planlægning for arbejderboliger på et kommunalt areal

Bilag 2_afgrænsning

Punkt 9: Introduktion til Bornholms Erhvervsfremmesystem

26/2931

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres om Bornholms erhvervsfremmesystem generelt og specifikt kommunens ansvar, rammer og håndtag i systemet.

Indstilling

Direktøren indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Der er bred enighed blandt konstitueringspartierne om at sætte fokus på erhvervsvenligheden i Bornholms Regionskommune (BRK). "Erhvervsvenlighed" henviser til Dansk Industris årlige undersøgelse "Lokal Erhvervsvenlighed", som tidligere hed Lokalt Erhvervs-klima, hvor alle kommuner benchmarkes. BRK har en relativt omfattende erhvervsindsats, som dog historisk har vist sig ikke at løfte Bornholm i målingerne af erhvervsvenlighed. BRK ligger således i bund af erhvervs-venlighedsundersøgelsen, og har gjort det i en årrække.

Nærværende dagsorden gennemgår BRKs erhvervsfremmeindsats, beskriver kort Bornholms erhvervsliv, Bornholms erhvervsfremmesystem og BRKs ansvar. Endelig samles der op på BRKs placering i erhvervsvenlighedsundersøgelsen i et historisk perspektiv.

Baggrund

Bornholms Regionskommune har uddelegeret store dele af sin erhvervsfremmeindsats og den strategiske dialog med erhvervslivet til række eksterne aktører, som fremgår af tabellen nedenfor.

Figur 1: Erhvervsfremmeaktører på Bornholm med BRK-tilskud

Aktør	Virksomhedsform/ Medlemsmodel	Opgave	Binding/ Formel BRK-indflydelse	BRK-bidrag*
<i>Business Center Bornholm</i>	Selvejende institution, Udvikler pt en medlemsmodel	Generel vejledning. Servicerer Erhvervsråd. Udgiver magasin, nyhedsbreve mv.	Kontrakt til marts 2028/ Via kontrakt og handleplan	4,6 mio. kr. årligt. 87% BRK finansieret
<i>Erhvervs-hus</i>	Selvejende institution	Konkret vejledning i virksomhedens	Obligatorisk/	1,3 mio. kr. årligt.

<i>Hovedstaden</i>		vækstplaner. Knudepunkt for virksomheder til erhvervsfremmesystemet.	Via resultatkontrakt.	Fast pris pr boger.
<i>Destination Bornholm</i>	ApS m 248 anpartsejere, 600 medlemmer	Udvikler turismeproduktet og markedsfører Bornholm	Kontrakt til marts 2028/ Via Kontrakt og handleplan	6 mio. kr. årligt. Ca. 33 % BRK-finansieret
<i>Baltic Energy Island</i>	Selvejende fond, stiftet af Ørsted.	Fyrtårnsprojekt om grønne uddannelser og udvikling i SMV'er	Projektkontrakt til 2026/ Via projektkontrakt	666 t.kr pr år i 3 år. Virksomhedsbidrag,
<i>Gourmet Bornholm</i>	Forening	Udvikler fødevarerhvervet og samarbejder mellem virksomheder. Driver digital handelsplatform for fødevarer	Driftsbevilling/ begrænset styring	335 t.kr. årligt. Ca. 50% BRK finansieret
<i>Makers Island Bornholm</i>	Forening (nyopstartet)	Udvikler kunsthåndværket og fremme samarbejder	Driftsbevilling/ begrænset styring	344 t.kr. årligt. Ca. 50 % BRK finansieret
<i>Tilflytterservice</i>	Udføres af BCB	Tiltrækker tilflyttere og matcher med virksomheder	Driftsbevilling/ begrænset styring	783 t.kr. årligt, Ca. 50 % BRK finansieret

Note: Senest tilgængelige tal, fx BCBs budget for 2026. Tilflytterservice er både borger- og erhvervsrettet, og bevillingen ligger under Social- og Beskæftigelsesudvalget. Tilflytterservice udføres af BCB.

Dertil kommer Bornholms Erhvervsfremmepulje, som det siddende erhvervsudvalg kan udlodde midler fra til projekter og erhvervsrettede indsatser. Puljen tilføres ca. 2,2 mio. kr. årligt. Midlerne er historisk set tildelt til projekter, og "gearet" med midler fra fx Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

Samlet set bruger Bornholm Regionskommune ca. 15 mio. kr. årligt til erhvervs-fremmeindsatser årligt. Heraf er det kun midlerne til Erhvervshus Hovedstaden, som er obligatoriske. Alle øvrige indsatser disponeres af Kommunalbestyrelsen via kontrakter, tilsagn og bevillinger.

Erhvervsfremmesystemet og BRKs ansvar

Erhvervsfremmesystemet blev reformeret i 2018. Formålet med Erhvervsfremmereformen var at øge kvaliteten i vejledningen til virksomhederne ved at centralisere og specialisere konsulentkompetencerne i store erhvervshuse, og dermed både effektivisere systemet, og frigøre midler til velfærd i kommunerne. Store dele af virksomhedsvejledningen blev flyttet fra regioner og kommuner til nye tværkommunale erhvervshuse. Kommunerne må efter reformen kun yde grundlæggende vejledning, som ikke har overlap til erhvervshusene. Regionerne fik som led i reformen frataget sig erhvervsopgaver.

Erhvervshusene fik ansvar for at vejlede virksomheder i deres konkrete vækst- og udviklingsplaner, og kommunerne, herunder BCB, må kun tilbyde grundlæggende vejledning, og altså ikke vejledning i den enkelte virksomheds vækst- og udviklingsplaner.

Før reformen finansierede Region Hovedstaden 3/4 af BCB, men da opgaven blev flyttet fra regionerne til nye erhvervshusene bortfaldt tilskuddet fra Region Hovedstaden. BRK valgte at fortsætte med BCB og overtog udgiften fra Region Hovedstaden med det formål at fremme ”erhvervs klimaet” (nu erhvervsvenlighed) på Bornholm, hvilket fremgår af kontrakten med BCB.

Frem til og med 2019 havde Bornholm, som den eneste kommune, sit eget vækstforum finansieret af EU og regionale midler. Samlet set var der omkring 20 mio. kr. årligt til projekter og et sekretariat med 5 ansatte i BRK. Vækstforum involverede alle lokale erhvervsaktører enten direkte i Vækstforum eller i en stor sekretariatsgruppe, der drøftede og forberedte dagsordener for Vækstforums møder. Derudover var BCB også tilstede dengang og ydede vejledning på vegne af både Region Hovedstaden og BRK. Der var med andre ord mange penge i erhvervsfremmesystemet lokalt, og erhvervsaktører og virksomheder blev i høj grad involveret direkte eller indirekte i erhvervsfremmesystemet. Det skabte en stærk opbakning blandt virksomhederne og erhvervsorganisationer.

I 2019 blev Vækstforum, og sekretariatsgruppen nedlagt på baggrund af Erhvervsfremmereformen, som blev implementeret det år. Midlerne blev centraliseret i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til større projekter med national relevans. Den direkte strategiske dialog mellem BRK og erhvervslivet blev herefter placeret hos BCB, som skulle servicere et nyt erhvervsråd. Bornholms Erhvervsrådet skulle give input til BCBs bestyrelse, og BCBs bestyrelse blev så det formelle talerør for erhvervslivet til BRK og myndigheder i øvrigt. Dette er fortsat den formelle arbejdsdeling.

Ultrakort om Bornholms erhvervsliv

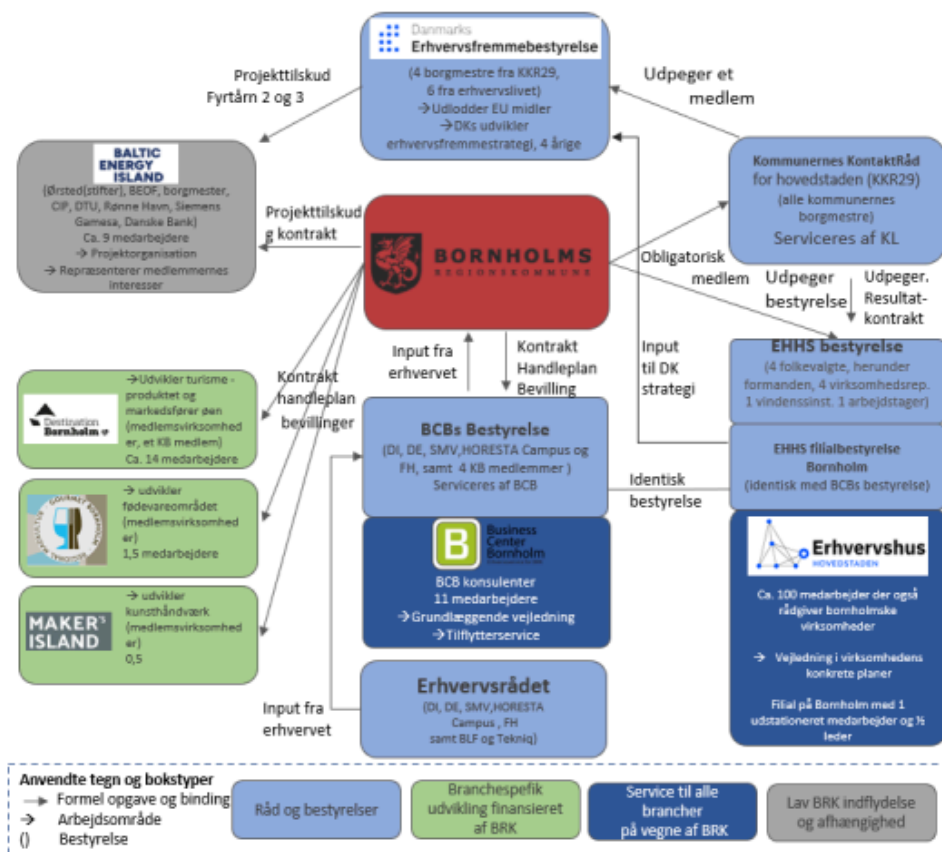
Bornholm har ifølge en analyse af Iris Group i 2023 et stærkt specialiseret erhverv indenfor turisme og fødevarer, og Bornholm har desuden mange små virksomheder i forhold til sammenlignelige kommuner. Jensen Denmark har, siden Iris Groups datagrundlag, ansat mange og opkøbt Almeborg, og virksomheden har i september 674 årsværk ifølge CVR. Dermed er Jensen den største private virksomhed på øen, og er pt i vækst. Ifølge Danmarks Statistik har Bornholm de seneste 6 år haft 186 nye firmaer (iværksættere) i gennemsnit per år, og har pt. 2.500 aktive virksomheder.

Bornholms Erhvervsfremmesystem og governance

På Bornholm er der en lang række erhvervsrettede aktører, som er helt eller delvist finansieret af BRK. BRK har via kontrakter, udpegning af bestyrelsesmedlemmer, og godkendelse af handleplaner indflydelse på aktørerne i varierende grad. Fra stor formel indflydelse i organisationer, hvor BRK både har kontrakter, godkendelse af handleplaner og flere KB-medlemmer repræsenteret i bestyrelsen til organisationer med lav formel BRK-indflydelse.

Nedenstående figur viser de erhvervsrettede aktører med kommunal finansiering i erhvervsfremmesystemet på Bornholm, samt Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Pilene mellem aktørerne beskriver den formelle binding mellem aktørerne. Farverne viser om aktøren servicerer specifikke brancher (grøn) eller alle brancher (mærkeblå) på vegne af BRK. Om der er tale om aktøren er et råd eller bestyrelse med en formel rolle (lyseblå). Gråfarve indikerer derimod, at BRK har lav formel indflydelse hos en selvstændig aktør.

Figur 3: Governance for Bornholms erhvervsfremmeaktører med BRK-finansiering

Figuren beskriver Bornholms erhvervsfremmesystem med fokus på hvilke formelle håndtag (governance) BRK har til at yde indflydelse på de forskellige aktører, fx via kontrakter, handleplaner, bevillinger, indstillingsret til bestyrelse mv. BRKs politikker og strategier har også indvirkning på aktørerne og formelt ved at disse formaliseres i fx kontrakter, handleplaner mv. Nedenfor gennemgås disse formelle håndtag for hver aktører set i urets retning med BRK i centrum startende kl. 12 ved Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

- **Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse** er det øverste strategiske råd, der lægger den overordnede nationale retning for erhvervsfremme. Bestyrelsen udarbejder med input fra Erhvervsfremmestyrerne, herunder den bornholmske filial, en fireårig erhvervsfremmestrategi. Bornholm har eget kapitel som Erhvervsfremmestyrer Hovedstadens filial på Bornholm har udarbejdet udkastet til. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse består af 6 virksomhedsmedlemmer, udpeget af erhvervsministeren og et borgmestermedlem for hvert erhvervsfremmestyrer. Fem borgmestere i alt. BRK har ikke direkte indflydelse på Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Vækstforums midler blev centraliseret og udloddes nu af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.
- **Kommunernes KontaktRåd for Hovedstaden** kaldes KKR29 da der er 29 kommuner. KKR29s medlemmer er alle 29 kommunernes borgmestere, herunder BRKs borgmester. KKR29 udpeger 4 borgmestere til Erhvervsfremmestyrer Hovedstadens bestyrelse. KKR29 håndterer mange andre emner end erhvervsområdet. KKR29 indgår en årlig resultatkontrakt med Erhvervsfremmestyrer Hovedstaden om erhvervsfremmestyrerets aktiviteter og indsatsområder, herunder fx fokus på iværksætteri og før-startere, som ikke er en lovbunden opgave for erhvervsfremmestyrerne.
- **Erhvervsfremmestyrer Hovedstaden** servicerer virksomheder i alle kommuner i Hovedstadsområdet, herunder også de bornholmske virksomheder. Det er obligatorisk for BRK at være med i erhvervsfremmestyrerhuset. Kommunerne betaler per indbygger. Erhvervsfremmestyrerhusenes lovbundne opgave er vejledning af virksomheder i deres vækstplaner og udviklingsplaner. Men KKR kan også pålægge erhvervsfremmestyrerhusene andre opgaver, såsom iværksætteri og før-startere, som for gælder for Erhvervsfremmestyrer Hovedstaden.
- **Erhvervsfremmestyrer Hovedstadens bornholmske filialbestyrelse** udpeges af Kommunalbestyrelsen, efter samme model om erhvervsfremmestyrerhusene. Bestyrelsen består af repræsentanter fra erhvervsorganisationer, Campus Bornholm og FH samt fire KB-medlemmer. KB udpeger bestyrelsen samt formanden som så er næstformand i BCB. Filialen skal bidrage med sin indsigt i lokale forhold, og blandt andet udarbejde udkast til bilag om Bornholm til den 4-årige strategi, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse udarbejder.
- **Business Center Bornholms bestyrelse** har en formel rolle som talerør for Erhvervsrådet, og for erhvervsfremmestyrerhuset overfor BRK og andre myndigheder. BCB er en ekstern selvejende institution, som på kontrakt med BRK udfører grundlæggende vejledning, dvs. ikke i specifikke rådgivning af enkeltvirksomheder i forhold til vækst- og udviklingsplaner. Bestyrelsen udpeges samtidig med EFB filialbestyrelse, da disse er identiske. BCBs formand er

dog fra erhvervet, og vedkommende er næstformand i EHHS' filialbestyrelse. Miljø- og Erhvervsudvalget styrer BCBs indsats via handleplaner og KB udpeger 4 KB medlemmer til BCB. BCB udfører også "Tilflytterservice" for BRK på en særskilt bevilling.

- **Erhvervsrådet** består af repræsentanter fra Dansk Industri, Dansk Erhverv, SMV-Bornholm, Campus Bornholm, Bornholms Landbrug og Fødevarer samt Tekniq. BCB servicerer Erhvervsrådet og rådet refererer til BCB-bestyrelse. Borgmesteren inviteres som observatør i Erhvervsrådet.
- **Foreningen Makers Island** modtager et årligt tilskud fra BRK via en bevilling.
- **Foreningen Gourmet Bornholm** modtager også et årligt tilskud BRK via en bevilling.
- **Destination Bornholm** har kontrakt med BRK om udvikling af turismeproduktet og markedsføring. Kontrakten fastlægger overordnede rammer for samarbejdet. MEU styrer indsatsen via en årlig handleplan.
- **Baltic Energy Island.** Borgmesteren er i udgangspunktet medlem af bestyrelsen. Såfremt borgmesteren ikke ønsker pladsen, udpeger Baltic Energy Islands bestyrelse frit et medlem. Senest har bestyrelsen udpeget Anne Thomas. BRK yder et tilskud per projektkontrakt til BEI. Kontrakten løber til og med 2026, og fastsætter rammer for samarbejdet, herunder at BEIs handleplan præsenteres til orientering på MEU. BRK er i dialog med BEI om næste fyrtårnsperiode og projektkontrakt. BRK har begrænset formel indflydelse på organisationen, særligt når kontrakten udløber. BEI modtager midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til Fyrtårn 2 og 3 projekter.

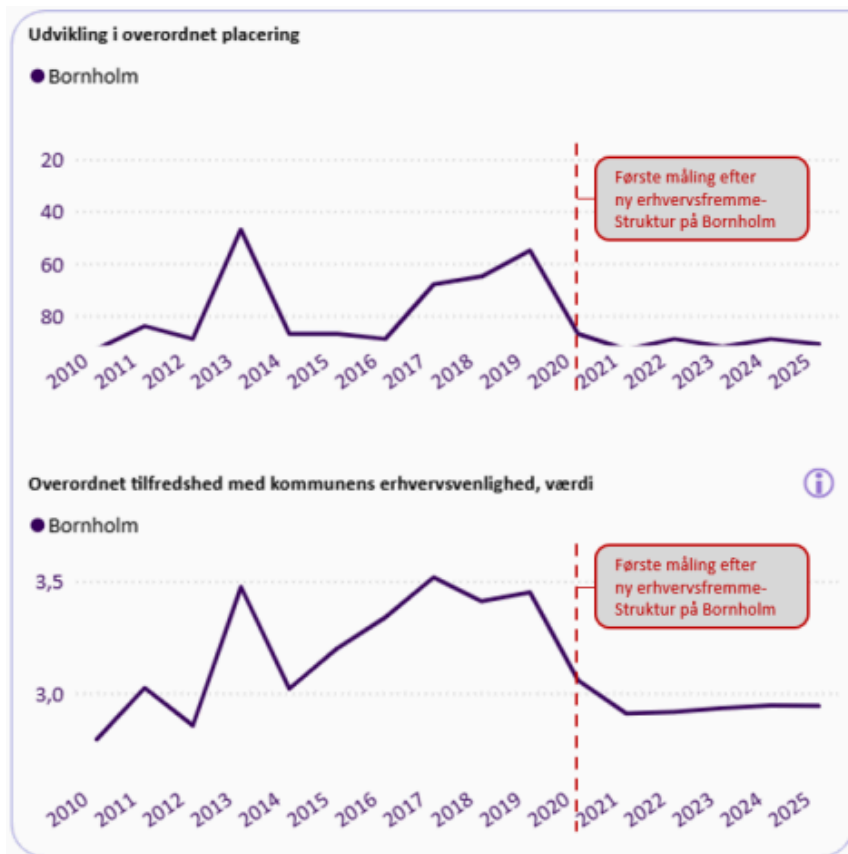
Som ovenstående gennemgang viser, har BRK en bred erhvervsfremmeindsats med en lang række eksterne aktører, som både fremmer erhverv på tværs af brancher, men også en række branchespecifikke indsatser. Systemet er historisk betinget og afspejler den lokale implementering af erhvervsfremmereformen fra 2018, som adskilte sig fra mange andre kommuner i Erhvervshus Hovedstadens område, der fx ikke har egne erhvervshuse.

Erhvervsvenlighed

Dansk Industri (DI) har i en lang årrække udarbejdet erhvervsvenlighedsundersøgelser. Bornholm har ligget pænt i målingerne tidligere, blandt andet i årene mellem 2017 og frem til 2019. En periode som i høj grad var kendetegnet ved Vækstforums tætte samarbejde med erhvervslivet og mange midler til erhvervsprojekter.

DI's undersøgelse omfatter brancher og virksomheder indenfor DIs segment, og altså i mindre grad små virksomheder, som der er mange af på Bornholm, og heller ikke turisme-branchen, som har en årlig omsætning på 4,6 mia. kr. og 3.900 job på Bornholm ifølge Destination Bornholm. Handel og detail er heller ikke omfattet. Undersøgelsen afspejler altså udvalgte branchers oplevelse af erhvervsvenligheden, og bør betragtes ses som et partsindlæg i erhvervsdebatten fra Dansk Industri.

Figur 2: Dansk Industris erhvervsvenlighedsundersøgelse

Kilde: Dansk Industri, Erhvervsvenlighedsundersøgelse 2025. Rød markering og note er tilføjet af BRK-administration.

Undersøgelsen består af statistiske parametre og en spørgeskemaundersøgelse blandt virksomheder indenfor DIs brancher. De statistiske parametre er relativt stabile, og udløser ikke i sig selv større udsving i den samlede placering. Ovenstående grafer viser, at de år, hvor erhvervslivet tilkendegiver høj tilfredshed i spørgeskemaundersøgelsen (den nederste graf), trækker tilfredsheden Bornholms samlede placering op (den øverste graf). Erhvervslivets oplevede tilfredshed med kommunen er altså afgørende for kommuners placering.

Fra 2020 og frem ligger Bornholm stabilt, men nederst i ranglisten (den øverste graf). Placeringen i undersøgelseerne er i høj grad udtryk, for virksomhedernes tilfredshed med kommunen, og den tolkning bekræfter Dansk Industris chef med ansvar for undersøgelsen også overfor BRK. De enkelte statistiske parametre såsom fx sagsbehandling vægter hver især ikke særligt tungt i undersøgelsen. Dertil kommer, at undersøgelsen baseres på meget få besvarelser, typisk mellem 50 og 60, hvor mange af disse virksomheder, må antages *ikke* at have nylig erfaring med alle de myndighedsområder, der spørges ind til.

Undersøgelsens metode vægter virksomhedernes oplevelser højt, og dermed viser undersøgelsen, at virksomhederne, der har udfyldt spørgeskemaundersøgelsen, generelt angiver lav tilfredshed med BRK. Det bemærkes i denne sammenhæng, at BCBs tilfredshedsundersøgelser, hvert år viser høj tilfredshed med den gratis service BCB yder på vegne af BRK, og som ydes med et formelt formål om at løfte erhvervsklimaet (erhvervsvenligheden). Erhvervsvenlighedsundersøgelsen måler dog ikke på grundlæggende vejledning til virksomhederne, som er BCBs primære arbejdsområde.

Graferne i Figur 2 illustrerer, at Bornholm med den nuværende struktur i erhvervsfremmesystemet fra 2019 og frem ikke har kunnet løfte sig i erhvervsvenlighedsundersøgelsen, på trods af en bred understøttelse af erhvervslivet via kontrakter, handleplaner og bevillinger (jf. figur 1).

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Punkt 10: Kommunens arbejde med Energiø Bornholm

26/3231

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter.

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalget vil på mødet blive præsenteret for kommunens arbejde med Energiø Bornholm og har mulighed for at komme med input på baggrund af oplæg fra administrationen.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Udvalget bidrager med input til kommunens arbejde med Energiø Bornholm

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Input givet.

Sagsfremstilling

Miljø- og Erhvervsudvalget har ønsket en temadrøftelse om Energiø Bornholm.

I det følgende gives et overblik over Bornholms Regionskommunes (BRK) arbejde med Energiø Bornholm. Beskrivelsen omfatter både indsatser, som administrationen aktuelt arbejder med inden for gældende politikker, strategier og beslutninger, samt områder hvor der – hvis der er et politisk ønske herom – kan være grundlag for at overveje yderligere indsatser.

Beskrivelsen tager afsæt i BRKs rolle som myndighed, interessevaretager, koordinator og formidler.

Energiø Bornholm er et statsligt projekt med væsentlig betydning for Bornholm, og en lang række aktører arbejder for, at projektet lander bedst muligt lokalt.

Baggrund

- Energiø Bornholm indgår første gang i Klimaaftalen 2020, hvor der politisk aftales etablering af en energiø i Østersøen med henblik på at understøtte den grønne omstilling gennem udbygning af havvind og styrkelse af forsyningssikkerheden i Danmark og Europa.
- BRK afsatte i forlængelse heraf midler til etablering af en koordinatorfunktion i kommunen med henblik på at samle og koordinere arbejdet med Energiø Bornholm.
- Økonomi- og klimaudvalget bevilligede i 2023 i alt 4 årsværk til arbejdet med Energiø Bornholm i BRK. Bevillingen er efterfølgende reduceret med 1 årsværk.

Bevillingen udløber i 2026.

Aktuelt er:

- 1 årsværk placeret i Center for Miljø, Plan og Kultur
- 2 årsværk placeret i Staben
- I januar 2025 blev Energiø Bornholm sat i bero af klimaministeren som følge af usikkerhed om projektets økonomi, realisering og markedsforhold.
- På den baggrund besluttede Økonomi- og Klimaudvalget i marts 2025, at BRKs arbejde med udvalgte indsatser vedrørende Energiø Bornholm, ligeledes blev sat i bero.
- I september 2025, gav klimaministeren tilladelse til at Energinet kunne indgå kontrakter vedrørende:
 - Kabelforbindelsen mellem Bornholm og Sjælland

- Stationsanlæg på henholdsvis Bornholm og Sjælland
- Der udestår fortsat udpegning af entreprenør til Energinets såkaldte *Civil Works*-udbud, som omfatter de bygnings- og anlægsarbejder, der knytter sig til landanlægget på Bornholm. Vinder af udbuddet forventes udpeget medio 2026.
- Den 26. januar 2026 blev det offentliggjort, at Energiø Bornholm realiseres.
- Den 3. februar 2026 blev der truffet en bred politisk aftale om den økonomiske ramme for Energiø Bornholm

Den aktuelle overordnede tidsplan for Energiø-projektet, baseret på offentlige udmeldinger, Energinets materiale og medieoplysninger, kan i meget grove træk sammenfattes således:

2025–2026: Afklarings- og forberedelsesfase, herunder udbud, myndighedsprocesser, detailprojektering og organisering

2026–2027: Afslutning af centrale udbud, herunder Civil Works, og igangsættelse af forberedende anlægsarbejder. Forberedelse af og forventet offentliggørelse af havvind udbud.

2028–2032: Hovedperiode for anlægsarbejder på landanlæg, kabler og havvind

2034-2036: Gradvis idriftsættelse af Energiø Bornholm

BRK er i tæt og løbende dialog med særligt Energinet og Energistyrelsen om kvalificering af tidsplanen.

BRKs rolle i arbejdet med energiøen

Selvom Energiø Bornholm er et statsligt projekt, har BRK en væsentlig rolle i forhold til, hvordan projektet konkret påvirker Bornholm – både under anlægsfasen og i de efterfølgende år.

Kommunens rolle består dels i at varetage sine lovbundne opgaver som myndighed, dels i at bidrage til, at Energiø Bornholm i videst muligt omfang skaber lokal udvikling og værdi for Bornholm. Dette sker i tråd med Plan- og Udviklingsstrategien, Erhvervsstrategien og tillægget til erhvervsstrategien, Power-to-Vækst m.fl. samt konstitueringsaftalens ambitioner for Energiø Bornholm og erhvervslivet.

Arbejdet med Energiø Bornholm involverer en bred kreds af aktører med forskellige roller, interesser og kompetencer. I dette samspil bidrager BRK til at skabe sammenhæng mellem statslige rammer, erhvervslivets behov og lokale hensyn.

Indfrielsen af Energiø Bornholms potentialer for Bornholm forudsætter et tæt samarbejde mellem:

- Staten, som fastlægger lovgivning, økonomi og de overordnede rammer
- Projektets nøgleaktører som bl.a. Energinet og vinderne af Energinets udbud samt kommende vinder af havvindudbud.
- En lang række bornholmske aktører involveret i arbejdet med Energiø Bornholm
- Erhvervsaktører, som bidrager med viden om blandt andet markedsforhold og kompetencebehov
- Uddannelsesaktører
- Lokalsamfundet, der er afgørende for forankringen af projektet på Bornholm

BRK arbejder for at understøtte dette samspil og for at sikre, at projektet gennemføres på en måde, der:

- Bidrager til lokal vækst, erhvervsudvikling og jobskabelse
- Understøtter kompetenceopbygning og relevante uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder på Bornholm
- Styrker forsyningsikkerheden og adgangen til grøn energi
- Tager hensyn til naboer, landskab, natur og miljø
- Understøtter dialog, gennemsigtighed og lokal opbakning

Med afsæt i denne rolle og de ovenfor beskrevne hensyn, har administrationen identificeret en række centrale indsatsområder, hvor BRK enten allerede er aktiv eller kan have en rolle i den videre realisering af Energiø Bornholm.

BRKs opgaver i relation til Energiø Bornholm

Administrationen vurderer, at der kan være behov for, at BRK varetager, koordinerer eller understøtter en række opgaver, hvis Energiø Bornholms potentialer for Bornholm skal indfries og bidrage til størst mulig økonomisk vækst og positive socioøkonomiske effekter samt understøtte etableringen af projektet.

Nedenstående opstilling er ikke udtømmende. Administrationen vil på mødet uddybe de enkelte områder:

- **Energipark (erhvervspark ved landanlægget)**

Udvikling af rammerne for en energipark ved landanlægget i Sose med henblik på at muliggøre etableringen af en fremtidig erhvervspark i området, som kan bidrage til udvikling af både nye og eksisterende erhvervsområder.

Dette skal medvirke til, at Energiø Bornholm ikke alene etableres som energiinfrastruktur, men også bidrager til langsigtet erhvervsudvikling samt nye, varige og attraktive arbejdspladser på hele Bornholm. Indsatsen omfatter blandt andet areal til statslig udpegning af energipark, udvikling af erhvervsarealer og videre kvalificering af relevante arealer. Hertil gunstige rammer for samarbejde og organisering med henblik på at understøtte investeringer og lokal værdiskabelse.

Indsatsen løftes blandt andre i samarbejde med Baltic Energy Island.

- **Landanlæg, kabler og havvind**

Myndighedsbehandling, tilsyn, overvågning og koordinering i relation til etablering af landanlæg, kabler og på sigt, havvind. Indsatsen har fokus på en sammenhængende og rettidig proces, hvor nødvendige tilladelser og vurderinger gennemføres under hensyntagen til gældende lovgivning samt natur-, miljø- og landskabsinteresser. Herunder indgår koordinering af relevante beredskabsmæssige forhold i relation til anlæg og kritisk infrastruktur.

- **Boliger til arbejdskraft**

Sikring af plangrundlag til flytbare boliger til arbejdskraft i anlægsfasen, herunder mulighed for at stille kommunalt areal til rådighed. Da der forventes flere hundrede tilrejsende arbejdere, er det væsentligt at understøtte rammerne for boligbehovet, så pres på turistfaciliteter undgås. Samtidig er der fokus på, at husningen – herunder kapacitet og dimensionering – tilrettelægges på en måde, der kan give lokal værdi for Aakirkeby.

- **Interessevaretagelse**

Vedvarende synliggørelse af bornholmske interesser i Energiø Bornholm, herunder i relation til kompensation til lokalsamfund og naboer, erhvervsudvikling, tilkobling af Energiøen til det bornholmske elnet med mere. Hertil også dialog, overblik og tidsplaner samt koordinering med projektets primære aktører og lokale interessenter.

- **Arbejdskraft og uddannelse**

Indsatser rettet mod rekruttering af arbejdskraft, lærlinge og elever til Energiø Bornholm samt understøttelse af tilflytning og god integration på Bornholm for arbejdskraft og virksomheder. Indsatsen omfatter blandt andet arbejde med at skabe sammenhæng mellem virksomhedernes behov og den lokale arbejdsstyrke, herunder gennem videreudvikling og forankring af en Bornholm Agency-funktion med henblik på at øge andelen af arbejdskraft bosiddende på Bornholm. Hertil også indsatser rettet mod god integration af nye virksomheder og tilflyttere. Derudover rummer Energiø Bornholm et potentiale for at styrke sammenhængen mellem projektet og uddannelses- og efteruddannelsesmuligheder på Bornholm.

- **Kommunikation og borgerinddragelse**

Størst mulig lokal forankring af arbejdet med Energiø Bornholm gennem brug af målrettet kommunikation og bevidst og formålsbestemt borgerinvolvering, der supplerer kommunens lovpligtige høringsprocesser

- **Infrastruktur og logistik**

Myndighedsarbejde relateret til veje og infrastruktur, fragt og kapacitet.

- **Bornholm som underleverandør**

Understøttelse af lokale virksomheders muligheder for at indgå som leverandører i anlægsfasen. Indsatsen løftes i dag primært af Business Center Bornholm og gennem projekter i erhvervsfyrtårnet.

- **Innovations-ø**

Understøttelse af innovation, iværksætteri og udviklingen af Residential College i Rønne Gl. Elværk. Indsatsen løftes i dag primært af Baltic Energy Island og projekter i erhvervsfyrtårnet.

- **Grøn og robust energiforsyning**

Udnyttelse af den kommende lokale tilslutning til Energiø Bornholm med henblik på at styrke forsyningssikkerheden og robustheden i det bornholmske energisystem. Indsatsen har fokus på elektrificering, anvendelse af grøn energi og lokale udviklingsmuligheder for borgere og erhverv i sammenhæng med Energiø Bornholm. Desuden forsyningssikkerheden frem mod tilkoblingen af Energiøen. Indsatsen løftes i samarbejde med blandt andre Bornholms Energi og Forsyning (BEOF).

Administrationen har organiseret arbejdet med Energiø Bornholm i et program, hvor opgaverne er struktureret i delprogrammer eller delprojekter. Programtilgangen skal understøtte koordinering, prioritering og sammenhæng på tværs af organisationen og skabe et fælles overblik i et projekt, der udvikler sig over en længere årrække og med betydelig ekstern afhængighed.

Økonomiske konsekvenser

Bevillingen til de tre årsværk i BRK, som arbejder med Energiø Bornholm, udløber i 2026. Dette sker samtidig med, at projektet for Energiø Bornholm er gået ind i en ny fase, hvor de første anlægsarbejder forventes påbegyndt i foråret 2027.

Administrationen vil på et senere tidspunkt fremlægge et forslag til håndtering af problemstillingen med henblik på politisk stillingtagen.

Punkt 11: Slutevaluering af Makers Island Bornholm II projekt

23/1079

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Erhvervs-, Bolig-, og Beskæftigelsesudvalget har bevilget 1,8 mio. kr. fra Bornholms Erhvervsfremmepulje til det projektet Maker Island II projektet som løb fra 2022 til 2025. BRK var projektejer. Projekttilsagnet stillede krav om en ekstern slutevaluering, som CRT har forestået. Denne dagsorden er en orientering om evalueringen af Makers Island Bornholm II-projektet.

Indstilling

Direktøren indstiller,

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Baggrund

I 2017 opnåede Bornholm som det første sted i Europa og den første ø i verden titlen som World Craft Region. Titlen er givet for det høje kvalitetsniveau blandt øens mange kunsthåndværkere, for erhvervets imponerende lokale organisering og samarbejdet mellem en række alsidige kultur- og uddannelsesinstitutioner, som alle spiller en rolle for formidlingen af Bornholm som kunsthåndværkernes ø. Maker's Island Bornholm blev etableret for at understøtte og udvikle kunsthåndværkets position og betydning, med afsæt i denne internationale anerkendelse.

Kunsthåndværk er en betydningsfuld lokal styrkeposition for Bornholm og del af turismestrategien. Den langvarige indsats for at fremme kunsthåndværket på Bornholm har medført et stærkt kunsthåndværkermiljø på Bornholm, som også understøttes af Det kongelige Akademis Glas og Keramikskole i Nexø. Bornholms Regionskommune har finansieret to Makers Island Bornholm projekter fra hhv. 2020 til 2022, og fra 2023 til 2025. Det er det sidste projekt, som CRT har lavet en slutevaluering af. Projektet står således ikke alene men bygger oven på en række projekter og indsatser for at fremme kunsthåndværksområdet.

I budget 2026 bevilgerede Kommunalbestyrelsen 336.000 kr. årligt frem til 2029 til en sekretariatsfunktion til at drive det videre arbejde i en ny forening udenfor BRK.

Evalueringens resultater

Evalueringen fremhæver, at Makers Island indsatsen har fungeret efter hensigten, og at der er opnået en positiv udviklingen indenfor kunsthåndværksvirksomheder på Bornholm, også sammenlignet med resten af Danmark. Evalueringen viser en markant positiv udvikling i kunsthåndværkerhvervet på Bornholm med vækst i omsætning (+5,4 %), værditilvækst (+56 %) og beskæftigelse (+22 %) fra 2017 til 2023. CRT konkluderer at ”Makers' Island indsatsen har en stor betydning for den bemærkelsesværdige og positive udvikling, som er skabt indenfor Bornholms kunsthåndværk og dets betydning for det Bornholmske samfund.” Desuden fremhæves kunsthåndværks betydning for turismesektoren, hvor en voksende andel af turisterne angiver kunsthåndværk som et besøgsmotiv. Udover de direkte beskæftigede personer i kunsthåndværk er der altså også afledte effekter på en række turismerelaterede områder, der nyder godt af et øget turismeforbrug.

CRTs evaluering baserer sig på statistiske analyser og på interviews, samt på andre tilgængelige kilder, som fx Destination Bornholms undersøgelse af besøgsmotiver. Evalueringen sammenligner udviklingen indenfor kunsthåndværk på

Bornholm med udviklingen i resten af Danmark.

Evaluator anbefaler, at Makers Island Bornholms tredje fase har fokus på blandt andet øget internationalisering, rådgivning af kunsthåndværksevirkksomheder, intern kommunikation og sekretærhjælp, balancegang mellem kompetenceudvikling og kommercialisering, samt klar varetagelse af kunsthåndværkernes interesser.

CRTs evaluering består af en lang version og en kortere version, som begge er vedlagt dette dagsordenspunkt.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Bilag

MI II eval_kort PPT _final

MI II evaluering_final_web

Punkt 12: Nyt gebyr for godkendelser og miljøtilsyn på virksomheder

25/24059

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget indstiller

Økonomiudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

En ny bekendtgørelse for brugerbetaling for godkendelse m.v. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om husdyrbrug er gældende for 2026. Dermed er reglerne for gebyrsatsen for godkendelser og tilsyn ændret, så det ikke længere er en takst fastsat af staten, men derimod kommunerne, der skal beregne en timesats ud fra de faktiske omkostninger til området.

I sagen fremlægges den beregnede gebyrsats for Bornholms Regionskommune for 2026 til godkendelse.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) der i 2026 fastsættes en takst på 699 kr. pr. time for opgaver efter brugerbetalingsbekendtgørelsen
- b) taksten tilføjes Bornholms Regionskommunes takstblad og herefter reguleres årligt i forbindelse med budgetvedtagelsen

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Baggrund

Miljøtilsynsindsatsen og miljøgodkendelsesarbejdet i Bornholms Regionskommune har til formål at forebygge forurening og sikre, at virksomheder og husdyrbrug drives i overensstemmelse med gældende miljølovgivning. Indsatsen omfatter både regelmæssigt tilsyn, målrettede tilsyn og behandling af miljøgodkendelser og tilladelser.

Miljøtilsynet omfatter blandt andet virksomheder og husdyrbrug, der er omfattet af miljøtilsynsbekendtgørelsen og EU's IE-direktiv om industrielle emissioner, herunder særligt forureningsintensive virksomheder og større husdyrbrug. Regionskommunen gennemfører risikobaserede basistilsyn med alle tilsynspligtige virksomheder og husdyrbrug samt prioriterede tilsyn dér, hvor miljøbelastningen vurderes at være størst. Derudover gennemføres årlige tilsynskampagner, som kan være rettet mod bestemte brancher, miljøtemaer eller geografiske områder.

Miljøgodkendelsesarbejdet omfatter behandling af ansøgninger om miljøgodkendelser og tilladelser samt fastsættelse af vilkår, der skal begrænse forurening og sikre beskyttelse af omgivelserne. Godkendelserne danner grundlag for det efterfølgende tilsyn, hvor regionskommunen fører kontrol med, at vilkårene overholdes.

Samlet set understøtter miljøtilsynsindsatsen og miljøgodkendelsesarbejdet en systematisk og forebyggende indsats, der har fokus på regelefterlevelse, miljøforbedringer og beskyttelse af sårbare områder.

Miljøtilsyn og visse typer af miljøgodkendelsesarbejde er omfattet af brugerbetaling. Miljøstyrelsens har i forbindelse med høring af den nye brugerbetalingsbekendtgørelse anført:

”Miljøstyrelsens forslag om fuld brugerbetaling og dermed fuld omkostningsdækning vil medføre en bedre balance mellem udgifter og indtægter. Brugerbetalingen bringes således også i overensstemmelse med ”forurenere-betaler-princippet”.

Brugerbetalingsbekendtgørelsen er vedtaget og gældende fra 1. januar 2026.

Fastsættelse og opkrævning af gebyr

Efter de gældende regler opkræves brugerbetaling ud fra en årligt reguleret takst, der ved takstens fastsættelse i bekendtgørelsen var beregnet til at skulle dække 57,79 % af myndighedens udgifter. Med den nye bekendtgørelse indføres fuld brugerbetaling for virksomhederne og husdyrbrugene for kommunens omkostninger til alle opgaver omfattet af brugerbetalings-bekendtgørelsen. Dermed ændres reglerne for gebyret således, at kommunen skal beregne en timetakst på baggrund af de faktiske omkostninger.

Økonomiske konsekvenser

Om fastsættelse af timetaksten er følgende gældende:

- Ved fastsættelse af timetaksten skal der tilstræbes fuld dækning. Taksten skal fastsættes på baggrund af myndighedens faktiske omkostninger forbundet med de brugerbetalingsbelagte aktiviteter
- Der fastsættes kun én takst for kommunen for al arbejde omfattet af brugerbetalingsbekendtgørelsen, og at der således ikke kan differentieres mellem de forskellige erhverv eller opgaver.
- Området skal hvile i sig selv over en fireårig periode, hvorfor taksten årligt justeres efter dette.

Timetaksten er ud fra ovenstående beregnet til: 699 kr./time.

Ændringen af timetaksten forventes at øge indtægten til at dække de faktiske omkostninger. Det er endnu uafklaret om kommunen bliver reguleret for ændringen via Lov- og Cirkulære-programmet og dermed er det uvist, om der bliver en reel merindtægt for kommunen.

Punkt 13: Input til oplæg om sammenhæng mellem initiativer, opgaver og eksisterende rammer

25/24180

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Formål med sagen

Formålet med sagen er, at Miljø- og Erhvervsudvalget kommer med input til administrationens oplæg til udmøntning af konstitueringsaftalens elementer.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Udvalget kommer med input til administrationens forslag til, hvordan der kan arbejdes med indsatser og initiativer i valgperioden.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Input givet.

Sagsfremstilling

På udvalgmøde den 6. januar 2026 besluttede udvalget en trinvis proces i foråret 2026, som på udvalgets møde den 3. februar 2026 blev justeret til følgende:

- 1) På udvalgmødet i januar gennemførte udvalget en indledende politisk drøftelse af konstitueringsaftalens indhold, herunder overordnede ambitioner, temaer og forventninger til det videre arbejde.
- 2) På udvalgmødet i februar forelagde administrationen en sag til politisk orientering, der bl.a. indeholder en orientering om, hvilke indsatser, der kan rummes inden for eksisterende og allerede planlagte initiativer og opgaver, hvilke initiativer der kræver ændringer i den nuværende praksis samt, hvilke indsatser der på nuværende tidspunkt eller i valgperioden forudsætter en prioritering eller omprioritering af ressourcer.
- 3) På udvalgmødet i marts kommer udvalget med input til administrationens oplæg (fra februar mødet) herunder hvilke indsatser, der kan rummes inden for eksisterende og allerede planlagte initiativer og opgaver, hvilke initiativer der kræver ændringer i den nuværende praksis samt, hvilke indsatser der på nuværende tidspunkt eller i valgperioden forudsætter en prioritering eller omprioritering af ressourcer.
- 4) På udvalgmødet i april forelægges en administrativ sag til politisk orientering, med udgangspunkt i et forslag til en samlet, overordnet fireårig plan for udvalgets indsatser, der omsætter konstitueringsaftalens indhold til konkrete og prioriterede tiltag inden for udvalgets område.

På udvalgmødet i maj drøfter udvalget administrationens oplæg (fra april mødet) til politisk drøftelse, med udgangspunkt i et forslag til en samlet, overordnet fireårig plan for udvalgets indsatser, der omsætter konstitueringsaftalens indhold til konkrete og prioriterede tiltag inden for udvalgets område.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Konstitueringsaftalen - indsatser MEU

Punkt 14: Udpegning af medlemmer til bestyrelser for Erhvervshus Hovedstaden filial og for Business Center Bornholm

25/20517

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen skal udpege 3 medlemmer og en formand til Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse på Bornholm blandt kommunalbestyrelsens medlemmer. Herudover udpeger kommunalbestyrelsen også bestyrelsesmedlemmer efter indstilling fra de berettigede organisationer til disse to bestyrelser. De udpegede medlemmer af Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse bliver også medlemmer af Business Center Bornholms bestyrelse.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- kommunalbestyrelsen sammensætter Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse, som også udgør Business Center Bornholms bestyrelse.

Medlemmer af kommunalbestyrelsen

Valggruppe AFKOV indstiller:

Medlem 1: Anne Thomas som formand for Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse

Medlem 2: Gitte Wittorff

Medlem 3: Sabine Nikoline Lyngberg

Medlem 4: Sebastian Bloch

Kommunalbestyrelsen skal udpege

4 repræsentanter for erhvervslivet efter indstilling fra 6 organisationer. Disse organisationer er Dansk Industri, Dansk Erhverv, Finans Danmark, HORESTA, SMV-Danmark, Tekniq.

Kommunalbestyrelsen skal endvidere udpege

1 repræsentant indstillet af Campus Bornholm og

1 repræsentant indstillet af Fagbevægelsens Hovedorganisation

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Udvalget anbefaler at udpege:

Dansk Industri: Karen Bladt

Dansk Erhverv: Liselotte Hjort

Finans Danmark: Anette Hansen

Tekniq inden for SMV-målgruppe og iværksættere: Marcus Hansen

Campus Bornholm: Martin Lasse Hansen
Fagbevægelsens Hovedorganisation: Jimmy Hjort

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede på sit møde i januar hvilke organisationer, der skulle være berettiget til at indstille kandidater til Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse og Business Center Bornholms (BCB) bestyrelse, og at formanden for Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse udpeges af kommunalbestyrelsen blandt kommunalbestyrelsens medlemmer.

Formanden for Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse bliver automatisk næstformand i Business Center Bornholms bestyrelse. De udpegningsberettigede organisationer har i mellemtiden indstillet hhv. en mand og en kvinde på baggrund af Ligestillingsloven i det omfang, det har været muligt. Kommunalbestyrelsen skal på den baggrund udpege medlemmerne af en ny bestyrelse for Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse samt Business Center Bornholms bestyrelse for den kommende periode fra april 2026 til marts 2030.

Som følge af Sundhedsreformen udtræder det regionale medlem af Erhvervshus Hovedstadens bestyrelse. I den lokale filialbestyrelse betyder reformen, at det "særlige medlem" udgår af filialbestyrelsen i den kommende periode. BRK-administration har haft dialog med Erhvervsstyrelsen om muligheden for alligevel at udpege et særligt medlem i den kommende periode, men Erhvervsstyrelsen fastslog, at dette ikke var muligt med henvisning til Erhvervsfremmeloven. Derfor kan Kommunalbestyrelsen ikke udpege "et særligt medlem" til den kommende periode.

Følgende kandidater indstilles fra indstillingsberettigede organisationer:

Virksomhedsrepræsentanter (4 udpeges):

Dansk Industri indstiller i prioriteret rækkefølge inden for målgruppen internationalisering

- Karen Bladt, Direktør, Hasle Refractories A/S
- Claus Stamer, Bygmester, HJB Byggeforretning

Dansk Erhverv indstiller inden for vækstlaget

- Liselotte Hjort, Lottes Blomster
- Dansk Erhverv har ikke mulighed for at indstille en mand.

Finans Danmark indstiller inden for finans

- Nikolaj Nexø Grønnegaard, filialdirektør, AL Sydbank på Bornholm
- Annette Hansen, Head of Agriculture Bornholm, Danske Bank

HORESTA indstiller indenfor turisme

- Christian Froberg Dahl, indehaver af Ekkodalshuset og Hos Casper samt ny forpagter hos Bornholms Brand Park.
- HORESTA har ikke mulighed for at indstille en kvinde.

SMV-Danmark indstiller inden for SMV-målgruppen og iværksættere

- Anders Bjerregaard, Direktør, Steenbergs Tegnesteue

- SMV Bornholm formand Liselotte Hjorth opstilles af DE Bornholm til bestyrelserne, og SVM Bornholm har ikke mulighed for at stille med andre kvinder.

Tekniq inden for SMV-målgruppen og iværksættere

- Marcus Hansen, medejer af Flemming Svendsens VVS
- Tekniq har ikke mulighed for at indstille en kvinde.

Repræsentant for vidensinstitution (1 udpeges)

Campus Bornholm indstiller i prioriteret rækkefølge:

- Martin Lasse Hansen Sieben, direktør, Campus Bornholm
- Anna Rosa Rylander, chefkonsulent, Campus Bornholm

Repræsentant for arbejdstagersiden (1 udpeges)

Fagbevægelsens Hovedorganisation indstiller i prioriteret rækkefølge

- Jimmy Hjort, formand for Dansk Metal Bornholm
- Jonna Nielsen, Beskæftigelse Formand 3F Bornholm

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Punkt 15: Bornholms Arbejdsmarkedsråd

26/999

Sagsgang

Social-og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Udvalget skal beslutte om der skal igangsættes en proces omkring nedsættelsen af Bornholms Arbejdsmarkedsråd (BAR). Udvalget skal beslutte om udvalgenes forpersoner skal indgå i rådet.

Indstilling

Direktionen indstiller til Social- og Beskæftigelsesudvalget at

- a) der igangsættes en proces med nedsættelse af Bornholms Arbejdsmarkedsråd.
- b) Hvis a) godkendes skal udvalget ligeledes godkende, at:
 - 1) Forperson for Social- og Beskæftigelsesudvalget indgår i rådet.
 - 2) Forperson for Miljø- og Erhvervsudvalget indgår i rådet.

Direktionen indstiller

- sagen til orientering og kommentering i Miljø- og Erhvervsudvalget.

Beslutning Social-og Beskæftigelsesudvalget den 03-03-2026

- a) Godkendt.
- b) 1) Godkendt
2) Godkendt.
- c) Godkendt, idet antallet af repræsentanter for DA/DI Bornholm opjusteres til 4 medlemmer og rådets sammensætning revurderes efter en toårig periode.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Efter Regeringen besluttede at forenkle de regionale arbejdsmarkedsråd, betød det samtidig at arbejdsmarkedsrådet på Bornholm blev nedlagt med udgangen af 2024.

I stedet blev der oprettet [5 regionale Beskæftigelsesråd](#) (RBR), som har til opgave at følge beskæftigelsesindsatsen på tværs af kommuner og bidrage til administrationen af en række ordninger på beskæftigelsesområdet.

RBR Hovedstaden dækker kommunerne: Albertslund, Allerød, Ballerup, Brøndby, Dragør, Egedal, Fredensborg, Frederiksberg, Frederikssund, Furesø, Gentofte, Gribskov, Glostrup, Gladsaxe, Halsnæs, Helsingør, Herlev, Hillerød, Hvidovre, Høje-Taastrup, Hørsholm, Ishøj, København, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Rødovre, Tårnby og Vallensbæk og Bornholms Regionskommune.

De regionale beskæftigelsesråd godkender bl.a. den regionale positivliste for den regionale uddannelsespulje. Og de skal overvåge og drøfte de regionale mangelområder med særlig fokus på akutte situationer på arbejdsmarkedet. Endelig varetager de en række forvaltningsmæssige opgaver på beskæftigelsesområdet.

Ordning	Hvad er det?	Hvem bruger den?	Formål
Regional positivliste	Liste over uddannelser med mangel på arbejdskraft	Kommunerne/ Jobcentre	At styre uddannelsesløft og voksenlærlingeordning
Regional uddannelsespulje	Pengepulje til projekter og opkvalificering	Kommunerne/ Jobcentre	At finansiere målrettede uddannelsesindsatser i regionerne/kommunerne

Bornholm er ikke direkte repræsenteret i RBR Hovedstaden, og har derfor ikke særlig indflydelse på den regionale dagsorden.

Hvorfor et arbejdsmarkedsråd på Bornholm?

Administrationen foreslår derfor, at der oprettes et arbejdsmarkedsråd på Bornholm.

Et Bornholmsk Arbejdsmarkedsråd vil ikke have noget officielt mandat, men sørge for sammenhængen mellem relevante aktører på Bornholm.

BAR skal drøfte og indgå i et samspil med Bornholms Regionskommune og understøtte beskæftigelsesindsatsen. Rådet skal være med til at vejlede og gå i dialog med kommunen om udvikling af beskæftigelsesindsatsen.

Rådet får også til opgave at samarbejde og koordinere beskæftigelsesindsatsen med arbejdsløsheds-kasser og øvrige aktører, herunder uddannelsesinstitutioner og andre relevante aktører, samt give input til uddannelses- og erhvervsvejledningen.

Rådet understøtter koordineringen af virksomhedsindsatsen, indsatsen rettet mod områder med mangel på arbejdskraft og områder med høj ledighed.

På møderne drøftes udvalgte indsatser og muligheder, der er, og forventes at komme på Bornholm. Her tænkes bredt hvor også større anlægsprojekter og Energiø Bornholm vil indgå. Arbejdet omkring Energiø Bornholm bliver en fast del af drøftelserne, men det er vigtigt at rådet kan bidrage til hele Bornholms udvikling.

Samtidigt bidrager rådets medlemmer med at dele deres viden om igangværende udviklingsarbejde på deres område med henblik på at skabe vækst og udvikling. Det skal hjælpe på at koordinere og konkretisere relevante indsatser.

Rådets medlemmer opfordres løbende til at bidrage med drøftelser, af relevans for hele Bornholm – herunder også eventuelle barrierer for vækst.

Administrationen foreslår, at rådet sammensættes på følgende måde:

Medlemmer

Bornholms Regionskommune – 3 medlemmer (Forperson for Social- og Beskæftigelses-udvalget, forpersonen for Miljø- og Erhvervsudvalget og Arbejdsmarked- og digitaliseringschefen)

FH Bornholm – 4 medlemmer

DA/DI Bornholm – 3 medlemmer

Akademikerne – 1 medlem

Lederne – 1 medlem

DH – 1 medlem

Erhvervshus Hovedstadens filialbestyrelse på Bornholm – 1 medlem

Bornholms Sundheds- og Sygeplejeskole – 1 medlem

Campus Bornholm – 1 medlem

Center for Job, Unge, Uddannelse og Digitalisering varetager sekretariatsbetjeningen af rådet.

Rådet vil prioritere, at relevante personer bliver inviteret med ad hoc.

Rådet mødes 2-4 gange om året.

Administrationen igangsætter en proces med at få organisationerne til at indmelde deltagere i rådet. Ambitionen er, at udvalget vil blive præsenteret for det endelige råd på mødet i juni 2026. Det første møde vil efterfølgende blive indkaldt i 3. kvartal 2026.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 16: Proces vedrørende fremtidens tilflytterindsats på Bornholm

26/686

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Social- og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Formål med sagen

Udvalget skal beslutte en proces for afklaring af en fremtidig organisering af Bornholms Regionskommunes tilflytterservice gældende fra 2028.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- udvalget godkender den beskrevne procesplan og giver input til administrationens videre arbejde.

Beslutning Social-og Beskæftigelsesudvalget den 03-03-2026

Godkendt.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Godkendt. Udvalget ser frem til at læse handleplanen for 2027 i slutning af 2026.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommunes nuværende tilflytterindsats består af to dele: *Tilflytterservice Bornholm*, der varetages af Business Center Bornholm samt den kommunale tilflytterservice, der er organiseret under kommunens Borgerservice. Begge indsats er finansieret til og med 2027. Det afgående Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget besluttede på deres møde d. 2. december 2025 igangsættelse af en proces hvis formål er, at iværksætte en afdækning af muligheder og udfordringer i forhold til at tiltrække flere tilflytter til Bornholm, og dermed danne grundlag for en drøftelse af fremtidens tilflytterindsats fra 2028.

Miljø- og erhvervsudvalget og Social- og beskæftigelsesudvalget drøftede fremtidens tilflytterindsats på deres møder d. 3.2.2026. Drøftelserne pegede på, at en fremtidig tilflytterservice skal tage højde for sammenhængen mellem arbejdskraftudfordringer og tilflytning, snitflader til børne- og skoleområdet samt forskellige internationale samarbejdsaftaler, samt indhente erfaring fra andre kommuner/aktører med fokus på hvad virker og hvad virker ikke.

Drøftelserne understregede behovet for at en kommende proces inddrager alle relevante aktører herunder styregruppen for *Tilflytterservice Bornholm*, hvor virksomhederne blandt andet er repræsenteret. Derudover skal civilsamfundet og andre relevante aktører involveres.

På baggrund af disse drøftelser har administrationen udarbejdet et forslag til en procesplan for udvikling af en omorganisering af øens tilflytterservice gældende fra 1.1.2028.

Overordnet formål med processen

At skabe et solidt, fælles og vidensbaseret beslutningsgrundlag for en eventuel omorganisering af Bornholms tilflytterservice, som:

- Understøtter Kommunalbestyrelsens Plan- og Udviklingsstrategi 2024 om **befolkningstilvækst**
- Indgår i drøftelserne om **en samlet erhvervsindsats**
- bidrager til **sikring og fastholdelse af lokal arbejdskraft**

- tager udgangspunkt i **eksisterende strategier og udviklingsplaner**
- balancerer offentlige og private interesser, herunder de virksomheder, der **medfinansierer den erhvervsrettede tilflytterservice**
- er målrettet forskellige **tilflytterprofiler** (tilbageflyttere, børnefamilier, ”empty nesters”, international arbejdskraft m.fl.)
- kan implementeres fra **1. januar 2028**

Udkast til procesplan for ny tilflytterservice Bornholm:

Periode	Indhold	Interessent-inddragelse	Politisk behandling
3.3.2026	Godkendelse af procesplan, interessentkreds og tidslinje		MEU og SBU igangsætter proces på udvalgsmøde d. 3.3.2026
Marts-maj 2026	Indhentning af viden fra udvalgte kommuner med lignende demografiske udfordringer. Sammenholdes med eksisterende viden fra kommunens til- og fraflytteranalyser samt tidligere indsatsevalueringer.		
April-august 2026	Survey blandt alle medlemmer af Tilflytterservice Bornholm: Se: Tilflytterservice - Business Center Bornholm	Forløbet samt indhold i survey aftales i samarbejde med Styregruppen for Tilflytterservice Bornholm.	
April-oktober 2026	Evaluering af eksisterende tilflytterindsatser. Består af 2 dele – en erhvervsrettet og en tilflytterorienteret: (1) Fokusgruppeinterviews med interessenter fra udvalgte erhvervsgrupper (2) Spørgeskemaundersøgelse med tilflyttere	Ad 1: bl.a. Jensen Denmark A/S, Campus Bornholm, Bornholms sundheds- og sygeplejeskole, Bornholms hospital, Bornholm Agency, Offshore Center Bornholm, Task Engineering. Ad 2: Bl.a. fra BCB Tilflytterservices kartotek af tilflyttere samt kommunens netværk af internationale tilflyttere.	
Oktober 2026	Intern administrativ workshop. Foreløbigt udkast til udvalgene	Sikring af tværfaglig tilgang	

	<p>drøftes med administrative repræsentanter fra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erhverv & Arbejdsmarked • Bosætning & Bolig • Børn, Skole & Familie • Internationalisering/HR • Kommunikation 	og forankring gennem intern administrativ kvalificering	
3.11.2026	<p>Udvalgene afholder fælles temadrøftelse om fremtidens tilflytterservice. Administration fremlægger alle resultater fra den foregående proces.</p>	Relevante interessenter deltager på temadrøftelsen	Temadrøftelse på MEU og SBU d. 3.11.2026
1.12.2026	<p>Administrationen udarbejder 2–3 realistiske organiserings-scenarier, fx:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunal kerneydelse + erhvervsfinansierede moduler • Partnerskabsmodel med erhverv, boligaktører og civilsamfund • Differentieret service efter tilflytterttype <p>Oplægget skal indeholde: (1) Scenarienotat med fordele/ulemper for hver model samt (2) Input fra interessenter skal være dokumenteret og synliggjort</p>		<p>Beslutningspunkt på MEU og SBU udvalgs-møde d. 1.12.2026.</p> <p>Målsætning er at der beslutes en politisk forankret retning for ny tilflytterservice fra 2028</p> <p>Bemærk at Handleplan for Tilflytterservice 2027 også vil blive behandlet på årets sidste udvalgs-møde.</p>
2027	<p>Tilflytterservice Bornholm samt den kommunale tilflytterservice udfører bundne opgaver samtidig med eventuelt at forberede en ny struktur</p>		
01.01.2028	<p>Eventuel ny tilflytterservice implementeres</p>		

Økonomiske konsekvenser

Der anvendes følgende kommunale midler til tilflytterservice på Bornholm:

Tilflytter Service Bornholm	Den kommunale tilflytterindsats under Borgerservice
Politisk bevilling: 783.000 kr. (PL2026)	Den kommunale andel udføres ud fra den ordinære drift af Borgerservice

Den samfundsmæssige del af
tilflytterindsatsen

Administrativt tilskud: 137.500 kr. (PL2026)	165.000 kr. (puljemidler fra Beskæftigelses- og uddannelsespuljen)
	Puljemidler anvendes til afholdelse af arrangementer o.lign.
I alt: 920.500 kr.	I alt: 165.000 kr.

Bemærk: 50% af Tilflytterservice Bornholms samfundsmæssige indsats finansieres fra private og offentlige virksomheder, herunder Bornholms Regionskommune, hvor hvert center og staben bidrager. Det samlede BRK-virksomhedsbeløb udgør: 137.500 kr. Øvrige virksomheder bidrager således tilsammen: 645.500 kr.

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget godkendte på deres møde d. 2. december 2025, at administrationen kan bruge op til 165.000 kr. af puljemidlerne til at understøtte udarbejdelse af fremtidens tilflytterindsats. Puljemidlerne forventes overført fra 2025 til 2026 i forbindelse med budgetoverførelsessagen i april 2026.

Bilag

Analyserapport tilflytterservice BRK endelig.

Fraflytteranalyse - BRK - 24.01.2025

Punkt 17: Emner til dialogmøder 2026

25/23702

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Formål med sagen

De stående udvalg kan beslutte et MED-relevant tema, som skal tages op på dialogmødet med CenterMED.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Udvalget fastsætter et tema for dialogmødet 2026 med henholdsvis Center for Miljø, Plan og Kultur, Center for Trafik, Ejendomme og Drift, Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering og Staben.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Udvalget ønsker at drøfte digitalisering med hvert center.

Sagsfremstilling

Udover at fagudvalget kan fastsætte et tema til dialogmøder fastsætter CenterMED ligeledes temaer. Temaerne kan både indeholde faglige og MED-relevante temaer dvs. omhandle personale- og arbejdsforhold. Det kan f.eks. vedrøre implementering af budget 2026.

Økonomiudvalget har ved deres møde den [21. januar 2026](#) besluttet, at dialogmøderne skal afholdes inden sommerferien. Dialogmøderne vil derfor blive afholdt i forbindelse med udvalgsrådet i henholdsvis maj og juni måned.

For at sikre en konstruktiv dialog, hvor både medarbejdere og politikere får plads til at give deres mening til kende, tages der ved dialogmøderne udgangspunkt i Bornholms Regionskommunes værdigrundlag:

- **Tillid**
Afgørende forudsætning for et positivt samspil mennesker imellem.
- **Respekt**
Respekten for det hele menneske og respekten for menneskenes forskellighed.
- **Åbenhed**
En forudsætning for menneskelig tryghed og har betydning for vores dialog, lydhørhed og informationsniveau.
- **Engagement og ansvarlighed**
Vi arbejder på tværs mod et fælles mål: Vi deler viden og erfaring. Vi er fleksible, og vi er ambitiøse.

Øvrige henvisninger:

Beslutningspunktet fra mødet i Økonomi- og Klimaudvalget den 17. januar 2024 kan læses i sin helhed [her](#) samt Økonomi- og Klimaudvalgets orientering om gennemført evaluering af ny model for afholdelse af dialogmøderne den 1. oktober 2025 [her](#).

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 ØU 21.1.2026 Udsættelse af dialogmøder mellem udvalg og CenterMED

Bilag 2 ØKU 17.1.2024 Ny model for dialogmøder mellem fagudvalg og centre

Bilag 3 ØKU 1.10.2025 Ny model for dialogmøder

Punkt 18: Kommende møder i Miljø- og Erhvervsudvalget

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres om administrationens forventning til punkter til de kommende møder.

Orienteringen har til formål at give udvalget en overordnet indsigt i administrationens igangværende arbejde. Det kan ikke forventes, at administrationen vil kunne give en uddybende forklaring under mødet, da punkterne er under udarbejdelse.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Orientering givet.

Punkt 19: Gensidig orientering

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Formål med sagen

Gensidig orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Der blev orienteret om følgende:

Henvendelse om oprensning af spøgelsesnet i Østersøen.

Punkt 20: Sager til høring

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Formål med sagen

Sager til høring i Ældre-, Handicap eller Ungerådet.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-03-2026

Ingen.

Punkt 21: Lukket: Lukket punkt: Erstatningssag - Strandvejen 74 Allinge

26/3027

Punkt 22: Lukket: Lukket punkt: Orientering om udbud af borttransport

26/2933